

Klimatpolitik m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet sammanlagt 75 motionsyrkanden om klimatpolitik m.m. från den allmänna motionstiden 2012. Motionerna rör bl.a. internationella avtal, utsläppsmål för koldioxid, mekanismen för ren utveckling (CDM), livsmedelskedjans klimatpåverkan, förnybara drivmedel och luftkvalitet. Samtliga motionsförslag avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att arbete pågår i de berörda frågorna. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa yrkanden behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt. I ärendet finns 32 reservationer och 5 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning	9
Utskottets överväganden	10
Internationellt samarbete m.m.	10
Motionerna	10
Utskottets ställningstagande	11
Nationell klimatpolitik m.m.	23
Motionerna	24
Utskottets ställningstagande	25
Livsmedelskedjans klimatpåverkan	33
Motionerna	33
Utskottets ställningstagande	33
Biodrivmedel, biogas m.m.	38
Motionerna	38
Utskottets ställningstagande	39
Luftkvalitet	44
Motionerna	44
Utskottets ställningstagande	45
Motioner som bereds förenklat	51
Utskottets ställningstagande	51
Reservationer	52
1. Globalt samarbete, punkt 1 (S)	52
2. Den gröna fonden och innovativa finansieringsmekanismer m.m., punkt 2 (S, MP, V)	53
3. Medel för finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer, punkt 3 (MP, V)	54
4. Internationell granskning av CDM, punkt 4 (V)	55
5. Sänkor, punkt 5 (S, MP, V)	56
6. Sänkor, punkt 5 (SD)	56
7. Jämställdhetsperspektivet, punkt 6 (V)	57
8. Skydd av Arktis, punkt 7 (S, V)	58
9. Restriktioner mot utvinning av fossila bränslen, punkt 8 (MP, V)	59
10. EU:s mål för utsläppsminskning, punkt 9 (S, MP, V)	60
11. EU:s färdplan för utsläppsminskningar, punkt 10 (S)	60
12. Handel med utsläppsrätter inom EU, punkt 11 (MP, V)	61
13. EU:s krav om utsläpp från personbilar, punkt 12 (S)	61
14. Nordiskt samarbete kring anpassning, punkt 13 (S, V)	62
15. GDR utgångspunkt för svensk klimatpolitik, punkt 14 (MP, V)	62
16. Svenska utsläppsmål m.m., punkt 15 (S)	63
17. Svenska utsläppsmål m.m., punkt 15 (MP)	64
18. Svenska utsläppsmål m.m., punkt 15 (V)	65
19. Svenskt klimatpolitiskt ramverk, punkt 16 (S, MP, V)	65
20. Konsumtionsbaserade utsläpp, punkt 17 (MP, V)	66
21. Överskott av utsläppsrättigheter m.m., punkt 18 (S, MP, V)	67

22. Gold Standard på CDM, punkt 19 (S, MP)	68
23. Minskad påverkan från köttkonsumtion m.m., punkt 20 (MP, V)	68
24. Biogasutveckling, punkt 21 (S, V)	69
25. Regelförenkling vid biogasproduktion m.m., punkt 22 (SD)	70
26. Hållbara biodrivmedel, punkt 23 (V)	71
27. Hållbara biodrivmedel, punkt 23 (SD)	72
28. Strategier för renare luft, punkt 24 (S, V)	73
29. Strategi för att minska försurning, punkt 25 (S)	74
30. Aktivare tillsyn av åtgärdsprogram, punkt 26 (MP)	75
31. Regelbunden översyn av åtgärdsprogram, punkt 27 (MP, V)	75
32. Montrealprotokollet, punkt 28 (S, V)	76
Särskilda yttranden	77
1. Hållbara biodrivmedel, punkt 23 (MP)	77
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (S)	77
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (MP)	77
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (SD)	77
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (V)	78
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	79
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	79
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 29	86

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Globalt samarbete**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 och

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Reservation 1 (S)

2. **Den gröna fonden och innovativa finansieringsmekanismer m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 7 och

2012/13:MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 2 (S, MP, V)

3. **Medel för finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 4 och

2012/13:MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 2 och 5.

Reservation 3 (MP, V)

4. **Internationell granskning av CDM**

Riksdagen avslår motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13.

Reservation 4 (V)

5. **Sänkor**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ410 av Johnny Skalin (SD) och

2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 5 (S, MP, V)

Reservation 6 (SD)

6. **Jämställdhetsperspektivet**

Riksdagen avslår motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16.

Reservation 7 (V)

7. **Skydd av Arktis**

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8.

Reservation 8 (S, V)

8. Restriktioner mot utvinning av fossila bränslen

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 9 (MP, V)

9. EU:s mål för utsläppsminskning

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

Reservation 10 (S, MP, V)

10. EU:s färdplan för utsläppsminskningar

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

Reservation 11 (S)

11. Handel med utsläppsrätter inom EU

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 12 (MP, V)

12. EU:s krav om utsläpp från personbilar

Riksdagen avslår motion

2012/13: T477 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 24.

Reservation 13 (S)

13. Nordiskt samarbete kring anpassning

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ222 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson
(båda S) yrkande 2.

Reservation 14 (S, V)

14. GDR utgångspunkt för svensk klimatpolitik

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 15 (MP, V)

15. Svenska utsläppsmål m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4,

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 11
samt

2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 5 i denna del.

Reservation 16 (S)

Reservation 17 (MP)

Reservation 18 (V)

16. Svenskt klimatpolitiskt ramverk

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 21,

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12 och

2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 19 (S, MP, V)

17. Konsumtionsbaserade utsläpp

Riksdagen avslår motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 27 och 28.

Reservation 20 (MP, V)

18. Överskott av utsläppsrättigheter m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 23,

2012/13:MJ334 av Gunilla Nordgren (M) och

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 21 (S, MP, V)

19. Gold Standard på CDM

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Reservation 22 (S, MP)

20. Minskad påverkan från köttkonsumtion m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 25,

2012/13:MJ374 av Kent Härstedt (S) och

2012/13:MJ404 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 23 (MP, V)

21. Biogasutveckling

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 13.

Reservation 24 (S, V)

22. Regelförenkling vid biogasproduktion m.m.

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ409 av Josef Fransson (SD) yrkandena 3–5.

Reservation 25 (SD)

23. Hållbara biodrivmedel

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Sk419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 2,

2012/13:MJ430 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–3 och

2012/13:MJ449 av Mats Pertoft (MP).

Reservation 26 (V)

Reservation 27 (SD)

24. Strategier för renare luft

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 1–4.

Reservation 28 (S, V)

25. Strategi för att minska försurning

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6.

Reservation 29 (S)

26. Aktivare tillsyn av åtgärdsprogram

Riksdagen avslår motion

2012/13:T408 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 30 (MP)

27. Regelbunden översyn av åtgärdsprogram

Riksdagen avslår motion

2012/13:T408 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Reservation 31 (MP, V)

28. Montrealprotokollet

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 19.

Reservation 32 (S, V)

29. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 7 mars 2013

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjälmared (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD) och Jens Holm (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet sammanlagt 75 motionsyrkanden om klimatpolitik m.m. från den allmänna motionstiden 2012. Motionerna rör bl.a. internationella avtal, utsläppsmål för koldioxid, mekanismen för ren utveckling (Clean Development Mechanism, CDM), livsmedelskedjans klimatpåverkan, förnybara drivmedel och luftkvalitet. Samtliga motionsförslag avstyrks. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa yrkanden behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt.

Utskottets överväganden

Internationellt samarbete m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motionsyrkanden (S, MP, SD, V) om globalt samarbete, bindande avtal, finansiering, internationell utvärdering av CDM, sänkor, Arktis, vissa EU-frågor och nordiskt samarbete för anpassning.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (S, MP, V), 3 (MP, V), 4 (V), 5 (S, MP, V), 6 (SD), 7 (V), 8 (S, V), 9 (MP, V), 10 (S, MP, V), 11 (S), 12 (MP, V), 13 (S) och 14 (S, V).

Motionerna

I kommittémotion 2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 framhålls att Sverige ska arbeta för att det globala samarbetet inom klimatområdet stärks. Vidare anförs att Sverige ska vara drivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatomställningsåtgärder och för att Europa ska stå för en generös andel av Gröna fonden (yrkande 7). Även i partimotion 2012/13:MJU481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 4 framhålls Sveriges finansiella ansvar för globala utsläppsreduktioner och att Sverige bör ta ledningen i arbetet med de nya finansieringsmekanismerna. Att Sverige bör vara pådrivande och aktivt verka för innovativa finansieringsmekanismer som kan skapa resurser för klimatinvesteringar i utvecklingsländer anförs också i kommittémotion 2012/13:MJU485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 3. Enligt samma motion bör Sverige aktivt stödja Gröna fondens uppbyggnad som en framtida huvudsaklig kanal för klimatfinansieringar i utvecklingsländer (yrkande 5). Det framhålls även (yrkande 2) att klimatinvesteringar i utvecklingsländer i enlighet med internationella åtaganden ska göras med additionella medel utöver Sveriges officiella bistånd på 1 procent av BNP.

Enligt partimotion 2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 bör Sverige verka för att internationella klimatavtal som sluts efter Kyoto-protokollet ska vara legalt bindande. I samma motion yrkas att Sverige bör verka för att en internationell granskning med en noggrann utvärdering av CDM (Clean Development Mechanism) görs (yrkande 13). Vidare anförs att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet lyfts fram i alla internationella klimatpolitiska sammanhang (yrkande 16).

Enligt partimotion 2012/13:MJ481 (MP) yrkande 2 bör Sverige arbeta för att industriländer ökar sina sänkor – de uppskattade sänkorna bör emellertid inte användas till att kvitta utsläpp då det i dagens läge är oveten-

skapligt och oansvarigt att kvitta utsläpp mot uppskattade sänkor. I motion 2012/13:MJ410 av Johnny Skalin (SD) anförs att LULUCF (Land Use, Land-Use Change and Forestry) snarast möjligt ska implementeras som en integrerad del i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod.

I både kommittémotion 2012/13:MJ424 (S) yrkande 8 och partimotion 2012/13:MJ481 (MP) yrkande 6 anförs att Sverige bör verka för ett långsiktigt skydd av de känsliga miljöerna i Arktis för att bl.a. förhindra exploatering av fossila bränslen. I det sist nämnda yrkandet framhålls även att Sverige bör införa ett tydligt förbud mot prospektering och utvinning av kol, olja och naturgas i minerallagen för att hålla en konsekvent linje i klimatfrågan.

Enligt kommittémotion 2012/13:MJ424 (S) yrkande 3 bör Sverige arbeta för att EU tar på sig utsläppsminskningar med 30 procent till 2020 jämfört med 1990 och antar den färdplan mot ett utsläppsnålt samhälle 2050 som kommissionen har lagt fram. Även i partimotion 2012/13:U327 (V) yrkande 6 framhålls att Sverige ska driva kravet på att EU höjer sitt klimatmål om utsläppsminskningar till 30 procent till 2020. I partimotion 2012/13:MJ481 (MP) yrkande 3 framhålls att Sverige kraftfullt och tydligt bör arbeta inom EU för att minska tilldelningen av utsläppsrätter då tilldelningen överskrider efterfrågan. I kommittémotion 2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 24 anförs att man stöder EU:s krav om koldioxidutsläpp från personbilar till 2020 och att det även kan vara en fördel med ett nytt långsiktigt mål för 2025.

Slutligen anförs i motion 2012/13:MJ222 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S) yrkande 2 att det behövs ett nordiskt helhetsgrepp och ett fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna för att klimatanpassa samhället. De nordiska länderna kan hjälpas åt med både forskning, pilotprojekt och större investeringar.

Utskottets ställningstagande

Att minska utsläppen av växthusgaser är en global utmaning som därmed kräver globala lösningar. Så som redovisas i budgetpropositionen för 2013 har FN enats om att den globala temperaturökningen ska hållas under två grader, men de åtaganden om utsläppsminskningar som hittills har gjorts är otillräckliga för att det målet ska nås. I propositionen framhåller regeringen att klimatförändringarna tillsammans med bevarandet av biologisk mångfald, havsmiljö och giftfri miljö är regeringens mest prioriterade miljöfrågor (prop. 2012/13:1, utg.omr. 20).

Det globala samarbetet

Utskottet anser i likhet med regeringen att en bred internationell överenskommelse om radikalt minskade utsläpp av växthusgaser är helt avgörande för att nå framgångar i det globala klimatarbetet. Besluten vid det sju-

tonde partsmötet under klimatkonventionen i Durban i december 2012 lägger grunden för en sådan bred och rättsligt bindande överenskommelse som ska träda i kraft 2020. För att en sådan ska kunna nås krävs ett partnerskap mellan fattiga länder som vill se långtgående globala utsläppsreduktioner och progressiva industriländer. I budgetpropositionen anför regeringen att Sverige därför har varit drivande för att skapa ett ökat förtroende i förhandlingsprocessen. Vidare anføres att Sverige har kunnat ta ledningen internationellt genom ambitiösa nationella klimatmål, ett högt klimatbistånd och genom att förmå EU att gå fattiga länder till mötes i nyckelfrågor såsom att gå med i en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet. Denna strategi har bidragit till att föra parterna åter till förhandlingsbordet och till att EU åter stod i centrum för förhandlingarna vid uppgörelsen i Durban.

Så som framhålls i budgetpropositionen visar Sveriges exempel att det går att minska utsläppen samtidigt som goda förutsättningar skapas för tillväxt och välfärd, och därmed för ett gott liv för medborgarna. Utskottet välkomnar därför att regeringen avser att verka för att sprida kunskap om fördelarna med att handla tidigt i klimatarbetet och för att lyfta detta högst upp på den globala agendan. Så som anføres i budgetpropositionen förutsätter en verkningsfull global klimatpolitik att ansvaret inte begränsas till det nationella territoriet. Sverige ska fortsätta samarbeta med de länder som har högst ambitioner på klimatområdet och som vill gå före. Med nationella och internationella åtgärder kan Sverige visa vägen för den omställning som är nödvändig runt om i världen. Endast om vi vidtar åtgärder såväl på hemmaplan som internationellt blir vi trovärdiga som engagerad aktör i internationella förhandlingar.

Utskottet anser liksom regeringen att vi behöver vidta åtgärder i andra forum för att stödja och komplettera de internationella klimatförhandlingarna. Utskottet välkomnar därför det av Sverige initierade globala partnerskapet för att minska utsläpp av kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar (exempelvis sot, metan och marknära ozon), som på kort tid har attraherat ett stort antal länder liksom aktörer som Världsbanken och EU-kommissionen. I budgetpropositionen anför regeringen att dess engagemang i partnerskapet fortsätter och nya initiativ tas för att bredda samarbetet ytterligare och för att bidra till utsläppsminskningar. Vidare framhålls att regeringen kommer att stödja och delta i Världsbankens partnerskap för marknadsutveckling, Partnership for Market Readiness (PMR), för att verka för en utvecklad internationell utsläppshandel som medel för kostnadseffektiva åtgärder och ökad överföring av finansiella resurser till utvecklingsländerna. Partnerskapet syftar till att bistå utvecklingsländer med att skapa förutsättningar att delta i nya marknadsmekanismer, särskilt med avseende på kapacitet och förmåga att mäta, rapportera och verifiera sina utsläpp av växthusgaser. Tillförlitlig statistik och uppföljning är en grundförutsättning för att efter hand kunna vidga den internationella handeln med utsläppsrätter och för att utveckla påföljande internationella

investeringar. Utskottet välkomnar också att det inom ramen för det nordiska samarbetet inleds ett samarbete med Peru och Vietnam för att utveckla förutsättningar och former för utvecklingsländernas insatser mot klimatförändringar.

Utskottet noterar även att det inom EU pågår arbete med att staka ut färdriktningen för klimatpolitiken på längre sikt. Rådet beslutade under det svenska ordförandeskapet 2009 om målet att EU:s utsläpp bör minska med 80–95 procent till 2050. Kommissionen antog våren 2011 ett meddelande (Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnålt samhälle 2050) om hur EU ska nå den målsättningen på ett kostnadseffektivt sätt. Regeringen uppdrog i juli 2011 åt Naturvårdsverket att ta fram underlag för en svensk färdplan för att styra samhällsutvecklingen mot ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser till 2050. I budgetpropositionen för 2013 framhåller regeringen att arbetet med en svensk färdplan även omfattar en bred dialog med samhällets aktörer och att regeringen har för avsikt att under mandatperioden närmare beskriva hur det svenska arbetet för att nå visionen om noll i nettoutsläpp 2050 ska genomföras. I likhet med regeringen anser utskottet att en verkningsfull klimatpolitik förutsätter att Sverige och andra industriländer tar ledningen och ansvaret för åtgärder också i utvecklingsländer. Sverige har en pionjärroll när det gäller internationella klimatinsatser och bör fortsatt driva på för en breddad och fungerande internationell marknad. Utskottet understryker också att en hög miljöintegritet löpande behöver säkerställas i Sveriges internationella klimatinsatser.

Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2012/13:MJ424 (S) yrkande 5. Motionen avstyrks i berörd del.

Under klimatförhandlingarna i Doha, Qatar, fattades beslut om en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet och parterna tog några viktiga steg på vägen mot det nya avtalet som ska komma på plats senast 2015 och gälla från 2020. Utskottet noterar att det tyvärr är väldigt få länder som har valt att gå med och att 85 procent av världens utsläpp fortfarande inte omfattas av några bindande åtaganden. Utskottet konstaterar emellertid att den andra åtagandeperioden var ett nödvändigt steg för att bevara de strukturer och institutioner som byggts upp inom Kyotoprotokollet. Mekanismen för ren utveckling (CDM) kan nu fortsätta efter 2012 och bidra till att finansiera projekt för utsläpps begränsningar och hållbar utveckling i utvecklingsländer. Det står samtidigt klart att en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet är långt ifrån tillräckligt för att världen ska kunna hålla maximalt två graders temperaturhöjning. I korthet innebär besluten från Doha bl.a. att en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet gäller under perioden 2013–2020, att EU, Australien, Schweiz, Norge, Ukraina, Kazakstan, Liechtenstein och Vitryssland tar på sig bindande åtaganden om utsläppsminskningar under perioden 2013–2020, att Kyotoprotokollets flexibla mekanismer fortsätter, med vissa förändringar. Överenskommelsen i Doha gör det möjligt att höja ambitionsnivån, dvs. att länderna kan höja

sina åtaganden vid den översyn som ska göras mitt i åtagandeperioden. Översynen är kopplad till arbetet med att sluta ambitionsgapet under förhandlingarna om ett framtida avtal. Överenskommelsen när det gäller överskottet av utsläppsutrymme, s.k. AAU:er, innebär att överskottet får sparas och användas för eget bruk men en begränsning på inköp införs på 2 procent. I en gemensam deklaration har de potentiella köparländerna, dvs. de länder som har bindande åtaganden enligt protokollet men inget eget stort överskott, förbundit sig att inte köpa AAU:er. Resultatet från Doha innebär också att förhandlingarna om antagandet av en ny rättsligt bindande överenskommelse från 2020 för alla parter – Durbanplattformen (färdplanen mot en ny rättslig överenskommelse) – förs framåt. Utskottet avstyrker med det anförda motion 2012/13:U327 (V) yrkande 7.

Finansiering av åtgärder i utvecklingsländer m.m.

Utskottet noterar att Sverige framgångsrikt drev på för att få fram ett ökat stöd till utvecklingsländerna under det svenska ordförandeskapet i EU. Enligt beslut på FN:s klimatmöten under 2010 och 2011 har höginkomstländerna ett åtagande om en målsättning att via olika finansieringskällor, privata, offentliga och innovativa, mobilisera 100 miljarder dollar årligen fram till 2020 till åtgärder för begränsning av klimatutsläpp och anpassning till klimatförändringar i utvecklingsländer. För detta skapades den s.k. Gröna fonden. Så som framhålls i budgetpropositionen för 2013 finns det förväntningar på industriländerna att de ska bidra substantiellt till fonden när den blir operativ. Utskottet anser i likhet med regeringen att Sverige ska vara pådrivande i ansträngningarna för att utveckla trovärdiga nya former och källor för finansiering utöver offentliga medel, som ett led i en internationell process. Utskottet välkomnar att utformningen av fonden börjar ta form. Världsländet för fonden är Sydkorea. Sverige ingår som ordinarie medlem i styrelsen och representeras av Jan Cedergren. Utskottet anser att det är viktigt att säkerställa att fonden får en effektiv och ändamålsenlig struktur och funktion eftersom en fond måste styras på ett bra sätt för att kunna attrahera finansiering. Det gäller såväl för fondens styrelse och sekretariat som för dess institutioner samt vid förvaltning, kanalisering och uppföljning av medel. Det är viktigt att fonden får ett tydligt mervärde i förhållande till redan existerande fonder. Enligt uppgifter från Miljödepartementet arbetar styrelsen nu med att göra fonden operationell, d.v.s. att spelregler fastställs för fonden. Därefter kommer finansiella resurser gradvis att byggas upp. Några länder, bl.a. Tyskland och Danmark, har utlovat stöd till fonden när den blir operativ och under förutsättning att den fungerar effektivt. Enligt departementet har Sverige bidragit med 5 miljoner kronor 2012 till fondens sekretariat för startkostnader (möten, u-landsdeltagande osv.).

När det gäller Sveriges bidrag till klimatsatser i utvecklingsländerna anförde finansminister Anders Borg i interpellationsdebatten den 7 december 2012 (ip. 2012/13:152) att Sverige har bidragit med 8 miljarder kronor

i klimatbistånd till utvecklingsländer under perioden 2010–2012. Sveriges bidrag motsvarar 11 procent av EU:s totala snabbstartfinansiering och är det i särklass mest ambitiösa bidraget per invånare inom EU. Ministern framhöll vidare att Sverige kommer att fortsätta att vara ambitiöst under 2013, då Sveriges klimatbistånd enligt prognosen uppgår till ca 2 ½ miljarder kronor. För framtiden har industriländerna gemensamt lovat att mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen fram till 2020 från olika finansieringskällor, varav offentligt bistånd kan vara en del, i samband med att meningsfulla och transparenta åtgärder mot utsläpp genomförs i utvecklingsländerna. Utöver detta finns ännu inga konkreta kvantifierade åtaganden om offentlig klimatfinansiering eller hur stor del som ska utgöras av bistånd. De pågående förhandlingarna rör utvecklingen mot 2020 och fördelningen mellan privata och offentliga källor, och även hur kopplingen till effektiva åtgärder ska se ut. Ministern förklarade att Sverige samarbetar med övriga medlemsstater för att EU tillsammans med andra parter ska öppna vägen framåt för att uppfylla industriländernas gemensamma utfästelse från Köpenhamn. Ministern anförde vidare att det ännu är för tidigt att säga hur stor del av det gemensamma beloppet som kommer att utgöras av svenskt offentligt bistånd. När man talar om additionalitet i dessa sammanhang är det enligt ministern utifrån att man ska ha ett 0,7-procentsmål för biståndet och utöver det ett tillägg för klimatåtgärder. Ministern underströk att det nästan inte är några andra länder som uppfyller 0,7-procentsmålet. Sverige går däremot framåt och ökar sitt bistånd. Han framhöll också att under hans tid som finansminister har Sverige i nominella termer praktiskt taget fördubblat biståndet. Vidare anfördes att när en uppgörelse nås internationellt kommer det att vara självklart att Sverige kommer vara ett av de länder som bär en börda utöver sin vikt.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2012/13: MJ424 (S) yrkande 7, 2012/13: MJ485 (MP) yrkandena 2–3 och 5 och 2012/13: MJ481 (MP) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om CDM i flera betänkanden, senast i betänkande 2012/13: MJU1 där utskottet framhöll att en hög miljöintegritet löpande behöver säkerställas i Sveriges internationella klimatsatser. I årets budgetproposition (utg.omr. 20) anförde regeringen att marknadsbaserade mekanismer i utvecklade och nya former kommer att vara centrala element i internationell klimatsamverkan även på längre sikt och att Sverige avser att medverka i utvecklingen av sådana mekanismer i multilateralt samarbete med andra länder. Investeringar i och förvärv av utsläppsminskningcertifikat för att uppfylla klimatmålet för 2020 ombesörjs av Energimyndigheten. Det framgår av budgetpropositionen att myndigheten vid årsskiftet 2011/12 förvaltade en portfölj med 47 enskilda projekt och dessutom deltog i sju multilaterala fonder. Energimyndigheten redovisade i april 2012 ett förslag på hur åiterrapporteringen till riksdagen inom detta område kan utvecklas. När det gäller Sveriges internationella klimatsatser avser regeringen att utveckla och förbättra åiterrapporte-

ringen till riksdagen på detta område enligt budgetpropositionen. Ett viktigt element i dessa strävanden är den utvidgade årsredovisning för Sveriges CDM- och JI-program (Clean Development Mechanism och Joint Implementation) som myndigheten numera redovisar och som innefattar en detaljerad redovisning projektvis och en redovisning av marknadens utveckling och vunna erfarenheter. Utskottet noterar att regeringen avser att ytterligare bereda frågan om rapporteringen. Utskottet vill vidare uppmärksamma att miljöministern behandlade frågan om klimatprojekt inom CDM-programmet i ett svar på interpellation 2011/12:178 den 26 januari 2012. Ministern framhöll att sådana klimatprojekt inte bara åstadkommer kostnadseffektiva utsläppsminskningar utan också tekniköverföring, bidrag till hållbar utveckling och omställning i utvecklingsländer samt finansiering av FN:s anpassningsfond. Transparensen i CDM-processen möjliggör en löpande kritisk granskning, och kritiken leder till ett kontinuerligt arbete med att förbättra mekanismens funktion och tillförlitlighet. Viktiga frågor är projektens miljömässiga integritet och additionalitet samt att säkra att utvecklingsländernas stöd för och efterfrågan på CDM kan förenas med ett balanserat utrymme för sådana projekt. Av svaret framgår också att arbetet med att underlätta utveckling och överföring av klimatvänlig teknik till utvecklingsländerna är helt centralt för att vi ska kunna möta klimatutmaningen. Det finns, enligt ministern, anledning att förbättra klimatprojekten. Det har fattats beslut – delvis i Durban men också inom FN:s CDM-styrelse – om högre materialitet, dvs. mer fokus på innehållet, och högre additionalitet, dvs. mer fokus på nytta av innehållet. Den svenska regeringen har arbetat för detta. Det finns också en speciell kommitté som genomlyser och analyserar CDM-projekten.

Utskottet noterar att en internationell granskning och utvärdering av CDM genomfördes under 2012 då en oberoende panel fick i uppdrag av FN att granska och utvärdera vad CDM bidragit till inom den s.k. High Level Policy Dialogue. Panelen konsulterade parter och intressenter för att se hur CDM-systemet kunde förbättras. Detta uppdrag resulterade i en skriftlig rapport som lanserades i slutet av förra året (Climate Change, Carbon Markets and the CDM – A Call to Action, Report of the High-Level Panel on the CDM Policy Dialogue). Enligt uppgifter från Miljödepartementet kommer CDM:s regelverk att granskas och ses över under 2013, i enlighet med de regler (de s.k. Marrakeshreglerna) som finns under klimatkonventionen och dess protokoll. Genom denna FN-drivna process kommer parterna att få lämna synpunkter på hur nuvarande regelverk kan förbättras och förändras. Under början av detta år har parterna möjlighet att lämna förslag till förbättringar inom ramen för denna översyn. Beslut om förbättringar kommer att tas vid COP 19 i Warszawa i december 2013.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2012/13: U327 (V) yrkande 13 lämnas utan vidare åtgärd.

Sänkor m.m.

I klimatförhandlingarna i Durban 2010 togs beslut om bokföringsregler för utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF). De gäller enbart under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod 2013–2017 (eventuellt till 2020). Utskottet noterar att det är oklart vilka bokföringsregler som kommer att gälla för det klimatavtal som ska förhandlas fram till 2015 och som ska gälla från 2020. Utskottet konstaterar att Naturvårdsverket i sin rapport Underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 (rapport 6537) anser att de bokföringsregler som kommer att gälla i ett globalt klimatavtal från 2020 bör användas för att beräkna bidraget från nettoupptag i skogs- och markanvändningssektorn (LULUCF) till visionen om inga nettoutsläpp till atmosfären år 2050. Naturvårdsverket framhåller vidare att de åtgärder som myndigheten bedömer kan införas för att öka kolsänkan, utan betydande negativa konsekvenser för andra samhällsmål, enligt scenarioräkningarna och styrmedelsförslagen kan bidra med allt från noll till fem/tio miljoner ton koldioxid ökat nettoupptag 2050. Förutom att det finns osäkerheter kring hur man mäter skogens kolflöden är framtida nettoupptag mycket beroende av avverkningsnivåer och påverkas av stormfrekvensaktivitet, skogsbränder och insektsangrepp som kan följa av klimatförändringen. Utskottet kan konstatera att det enligt Naturvårdsverket således är osäkert om åtgärderna för att öka nettoupptagen ger det utfall som beräknats. Enligt uppgifter från Miljödepartementet har underlaget till Färdplan 2050 gått ut på remiss.

Av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om bokföringsregler och handlingsplaner för utsläpp och upptag av växthusgaser till följd av verksamheter i samband med markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (KOM(2012) 93), framgår att utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk inte togs med i unionens klimatåtaganden i klimat- och energipaketet – även om de rapporteras inom ramen för UNFCCC och delvis bokförs enligt Kyotoprotokollet – eftersom man insåg att det fanns allvarliga brister i de internationella bokföringsreglerna för utsläpp och upptag från denna sektor. Genom kommissionens förslag fastställs en rättslig ram för sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk som är åtskild från de regelverk som styr de befintliga åtagandena (EU:s utsläppshandelssystem och beslutet om insatsfördelning). Det innebär att sektorn i detta skede inte formellt kommer att innefattas i minskningsmålet på 20 procent för utsläppen av växthusgaser. Så som framhålls i förslaget är det först när robusta bokföringsregler, övervakning och rapportering har införts som sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk formellt kan tas med i unionens mål för utsläppsminskningar. Utskottet noterar att en överenskommelse om beslutet om bokföringsregler och handlingsplaner för utsläpp och upptag av växthusgaser till följd av verksamheter i samband med markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk nåddes mellan rådet och Europaparlamentet under det cyp-

riotiska ordförandeskapet. Enligt uppgifter från Miljödepartementet har Sverige bl.a. verkat för att synliggöra LULUCF:s direkta och indirekta bidrag i miljöarbetet. Sverige berörs inte direkt av förslaget om striktare redovisning av kolpooler eftersom vi redan i dag bokför alla kolpooler under Kyotoprotokollet. Utskottet anser liksom regeringen att det allmänt sett är viktigt att redovisningen av kolflödena är så heltäckande som möjligt för att skapa en effektiv klimatpolitik, men att det kan vara olämpligt att inkludera delar där den vetenskapliga osäkerheten kring mätningar och åtgärders effekter är stor.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2012/13: MJ481 (MP) yrkande 2 och 2012/13: MJ410 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller kvinnors delaktighet i klimatpolitiska sammanhang och att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet särskilt lyfts fram, noterar utskottet inledningsvis att det finns ett nätverk för kvinnliga miljöministrar. Nätverket bildades 2002 i Helsingfors med syftet att föra samman kvinnliga miljöministrar och ledare inom miljö och klimat som har ett intresse av att diskutera och föra fram frågor om betydelsen av kvinnors deltagande i arbetet med att minska miljö- och klimatpåverkan. FN:s miljöprogram Unep samordnar nätverkets aktiviteter. Ett antal FN-organ och organisationer är också partner till nätverket, exempelvis FN:s utvecklingsprogram UNDP, International Union for Conservation of Nature (IUCN) och Global Gender and Climate Alliance (GGCA). Enligt uppgifter från Miljödepartementet träffas nätverket regelbundet för att diskutera frågor om behovet av kvinnors deltagande i miljö- och klimatförhandlingar och inkluderande av frågor om jämställdhet i miljöpolitiken. Nätverket hade ett möte i Doha den 4 december 2012 under vilket Sveriges miljöminister Lena Ek var ordförande. Vid mötet diskuterades bl.a. nätverkets framgångar och utmaningar framöver. Som särskilt tema diskuterades klimat och jämställdhet, bl.a. i ljuset av det beslut om att öka kvinnors deltagande i UNFCCC:s klimatförhandlingar som lades fram av EU under den första förhandlingsveckan. Utskottet välkomnar att beslutet antogs under COP 18 i Doha. Under det nyligen avslutade mötet i Kenyas huvudstad Nairobi i februari 2013 träffades de kvinnliga miljöministrarna och ledarna för ett heldagsmöte för att diskutera hur nätverket ska arbeta vidare under 2013–2015. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att partimotion 2012/13: U327 (V) yrkande 16 lämnas utan vidare åtgärd.

Arktis m.m.

Utskottet konstaterar att regeringen i maj 2011 beslutade om en strategi för den arktiska regionen. Syftet med strategin är att ur ett internationellt perspektiv presentera Sveriges förhållande till Arktis, Sveriges prioriteringar och hur Sveriges politik för det arktiska området bör utvecklas. Så som påpekas i utrikesutskottets betänkande 2011/12: UU3 innebär det fördjupade nordiska och europeiska samarbetet att Sverige allt tydligare påverkas av andra länders politik och prioriteringar i fråga om Arktis. I

strategin framhålls att det är ett svenskt intresse att nya framväxande aktiviteter styrs av gemensamma och robusta regelverk och framför allt att de har ett miljömässigt hållbarhetsfokus.

Utskottet vill i detta sammanhang också hänvisa till utrikesminister Carl Bildts svar på interpellation 2011/12:136 om ett moratorium för olje- och gasutvinning i Arktis. Där framhöll ministern att den strategi som regeringen antog i maj 2011 tydligt fastställer att Sverige kommer att verka för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling i den arktiska regionen. Kuststaterna, såväl i Arktis marina områden som i övriga marina områden, utövar suveräna rättigheter i fråga om att utforska och utvinna naturtillgångar på kontinentalsockeln. Kuststaterna har även jurisdiktion i detta område i fråga om miljöskydd i enlighet med FN:s havsrättskonvention. Frågan om olje- och gasutvinning eller mineralutvinning i de arktiska havsområdena beslutas av de arktiska kuststaterna – Norge, Ryssland, Kanada, USA och andra.

Ministern anförde vidare att Sverige är och kommer att fortsätta att vara aktivt i det internationella samarbetet för att skydda den unika miljön i Arktis och minimera de negativa effekterna av och riskerna med en oförväntad ökad utvinning. Sverige anser att starka hänsynskrav och hårda begränsningar vad gäller oljehantering är nödvändiga i de arktiska havsområdena. Enligt ministern verkar Sverige för att särskilt känsliga områden ska skyddas från exploatering och för att de rapporter som tas fram av Arktiska rådet bör fokusera på att höja skyddsnivån.

Vidare framhöll ministern att det svenska ordförandeskapet i Arktiska rådet prioriterat arbetet med att utveckla rekommendationer för att förebygga eventuella oljeutsläpp samt med att utveckla ett instrument för att säkra de arktiska staternas samordning och kapacitet vid dylika händelser. Ministern konstaterade också att då Sverige inte har egna havsområden i Arktis måste ett arbete med att införa marina skyddade områden ske genom internationella processer. Sverige deltar aktivt i Arktiska rådets arbetsgrupp Protection of the Arctic Marine Environment, som bl.a. verkar för detta syfte.

Ministern anförde vidare att inom ramen för EU arbetar man från svensk sida också med den pågående diskussionen i FN om huruvida man inom ramen för FN:s havsrättskonvention kan reglera skyddet av marina områden utanför nationell jurisdiktion. Han hänvisade också till den årliga havsrättsresolutionen som FN:s generalförsamling antar, genom vilken man bl.a. ger mandat till en särskild arbetsgrupp att ta fram ett förslag på hur detta kan göras. Om ett förslag om skydd av marina områden och biologisk mångfald blir verklighet och inkluderas i FN:s havsrättskonventions regelverk, kommer detta att leda till att skydd upprättas och respekteras också på internationellt vatten. Givetvis inkluderar detta i så fall också Arktis internationella havsområden. Ministern framhöll att från svensk sida kommer man att arbeta för att detta ska bli verklighet.

Beträffande frågan att ändra minerallagen för att hålla en konsekvent linje i klimatfrågan konstaterar utskottet att regeringen under 2012 har arbetat med att ta fram en strategi för ett långsiktigt och hållbart nyttjande av Sveriges mineralresurser. Strategin presenterades i februari 2013 och syftar till att ta ett samlat grepp om gruv- och mineralnäringen. Arbetet leds av Näringsdepartementet och sker i samverkan med övriga departement. Sverige geologiska undersökning (SGU) bistår regeringen i utarbetandet av mineralstrategin. Regioner, lärosäten, länsstyrelser och berörda aktörer har bjudits in till att inkomma med inspel till arbetet.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna 2012/13: MJ424 (S) yrkande 8 och 2012/13: MJ481 (MP) yrkande 6.

Vissa frågor inom EU-samarbetet

Utskottet har tidigare behandlat motioner om att höja EU:s mål för utsläppsminskningar till 30 procent, bl.a. i betänkande 2011/12: MJU25. Utskottet konstaterade då att regeringen i budgetpropositionen framhöll att Sverige arbetar för att EU ska föra en ambitiös klimatpolitik, t.ex. genom att utarbeta en plan för att minska utsläppen med 30 procent. Även i årets budgetproposition nämner regeringen att man vill se en utveckling där EU:s mål för utsläppsminskningar gemensamt kan höjas från 20 procent till 30 procent till 2020. Utskottet hänvisar också till miljöminister Lena Eks svar på fråga 2012/13:47 den 30 oktober 2012 då hon bl.a. anförde att regeringen verkar för att förutsättningarna ska öka för att EU ska kunna skärpa sitt klimatmål för 2020 till –30 procent. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att motionerna 2012/13: MJ424 (S) yrkande 3 i denna del och 2012/13: U327 (V) yrkande 6 avslås.

Kommissionen antog våren 2011 ett meddelande – Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnålt samhälle 2050 – om hur EU ska nå de klimatpolitiska målsättningarna på ett kostnadseffektivt sätt. I budgetpropositionen för 2013 (utg.omr. 20) framhåller regeringen att den välkomnar initiativet och ser fram emot fortsatta insatser kring bl.a. rätt prissättning genom effektiva marknadsinstrument, policyintegrering, teknikutveckling och innovationer, framtagande av livscykeldata, giftfria och resurseffektiva kretslopp och förändrade konsumtionsmönster. Vidare framhålls att regeringen avser att stödja kommissionen i dess arbete med bl.a. resurseffektivitet. Utskottet noterar att miljöminister Lena Ek i sitt svar på den tidigare nämnda interpellationen (2011/12:36) anförde att hon ansåg att kommissionens förslag om en färdplan till 2050 var ett relativt bra dokument. Hon påpekade att förslaget var uppdelat i sektorer, att det fanns mål och strategier samt en plan för hur man successivt skulle nå fram till målen. Sverige gav ett starkt stöd till förslaget, liksom Storbritannien och de flesta andra länder, men det fanns några som var lite mer passiva. Ministern framhöll vidare att problemet var att det inte blev något beslut i ministerrådet därför att Polen lade in sitt veto. Hon anförde vidare att det är den situation

vi måste förhålla oss till. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion 2012/13: MJ424 (S) yrkande 3 i denna del i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

När det gäller arbetet inom EU för att minska tilldelningen av utsläppsrätter vill utskottet inledningsvis hänvisa till miljöminister Lena Eks svar på fråga 2012/13:47 den 30 oktober 2012. Hon anförde då att hon och regeringen anser att EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS) är ett mycket viktigt styrmedel för att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen inom EU utan att snedvrیدا konkurrensen mellan medlemsstaterna. Det framhölls vidare att regeringen eftersträvar att EU-ETS utvecklas på ett sätt som säkerställer och främjar dess roll i den europeiska klimatpolitiken och att regeringen också verkar för att förutsättningarna ska öka för att EU ska kunna skärpa sitt klimatmål för 2020 till –30 procent. En sådan skärpning är ett rättfram sätt att påverka prisutvecklingen inom handelssystemet. Ministern underströk att det nu växande överskottet på utsläppsrätter riskerar att destabilisera handelssystemet och försvaga incitamentet till de investeringar i teknik och anläggningar med låga växthusgasutsläpp som krävs för att EU ska klara sina långsiktiga klimatmål. Enligt ministern fäster regeringen stor vikt vid klimatpolitikens behov av marknadsansatser och kostnadseffektivitet, och den välkomnar därför förslag som löser den nuvarande överskottssituationen utan att förtroendet för marknaden äventyras och som stärker handelssystemets långsiktiga styrningsverkan. Ministern framhöll dock att hon är orolig för att kommissionens aktuella förslag om s.k. backloading (förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller att förtydliga bestämmelserna om tidsschemat för auktioner av utsläppsrätter för växthusgaser, KOM(2012) 0416) inte åstadkommer detta, bl.a. då den föreslagna åtgärden snarare skjuter problemet på framtiden än löser det. Enligt uppgifter från Miljödepartementet stödjer emellertid regeringen kommissionens förslag om att ändra tidsprofilen för auktionering så att 900 miljoner färre utsläppsrätter auktioneras 2013–2015 som ett första steg för att stärka EU-ETS och förbättra utsläppsmarknadens funktion. Regeringen anser dock att kommissionens förslag i sig sannolikt inte är tillräckligt för att åstadkomma den önskade effekten och ska verka för fortsatt analys och diskussion kring den rapport om utsläppsmarknadens funktion som kommissionen presenterade den 14 november 2012. I denna rapport beskrivs mer långtgående alternativ för att stärka handelssystemet i syfte att identifiera förslag som kan bidra till att stärka marknaden. Utskottet föreslår därmed att motion 2012/13: MJ481 (MP) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

I förordning (EG) nr 443/2009 och i förordning (EU) 510/2011 anges hur koldioxidutsläppen från personbilar respektive lätta lastbilar ska minska till 2020, vilket ska ske under två perioder. För den första perioden har de närmare tillvägagångssätten fastställts. Den 11 juli 2012 presenterade kommissionen sitt förslag till tillvägagångssätt för att uppfylla den

andra perioden till 2020. Utskottet noterar att regeringen välkomnar förslagen till tillvägagångssätt för att till 2020 uppnå målet att minska koldioxidutsläppen från nya personbilar och lätta lastbilar. De nuvarande målen som gäller fram till 2015 respektive 2017 har haft stor betydelse för att minska utsläppen från fordonen. Dessutom ger långsiktiga mål stabila förutsättningar för bilindustrin. Emellertid verkar regeringen för ambitiösare mål när det gäller lätta lastbilar. Utskottet anser liksom regeringen att det är angeläget att fortsatt lägga fast långsiktiga mål för 2025 och 2030. Enligt uppgifter från Miljödepartementet strävar det irländska ordförandeskapet efter en överenskommelse efter en första behandling i Europaparlamentet under våren om de ändringar som föreslås i förordningen om koldioxidutsläpp från personbilar.

Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2012/13:T477 (S) yrkande 24. Motionen avstyrks i berörd del.

Nordiskt samarbete

Enligt budgetproposition för 2013 stärks och samordnas arbetet med en anpassning till ett förändrat klimat i Sverige både på central och på regional nivå. Kunskap om klimatanpassning sprids, och målet är att den ska genomsyra hela samhället och vara en del av myndigheternas, kommunernas och näringslivets verksamhet. Stora framtida kostnader kan därmed minskas eller till viss del undvikas. De positiva effekterna kan därmed också bättre tas till vara. I propositionen anförts vidare att de stora omställningar som samhället står inför kräver olika typer av åtgärder för att minska sårbarheten och anpassa verksamheter till ett successivt förändrat klimat. För att klara detta krävs en fortsatt uppbyggnad, förmedling och samordning av kunskap, både nationellt och regionalt. Att kunna förutse hur klimatet förändras är grundläggande för all anpassning. I propositionen föreslår regeringen därför att medel tillförs för att säkra klimatmodelleringssverksamheten vid Rosaby Centre, SMHI. Av propositionen framgår att satsningen på länsstyrelsernas arbete med klimatanpassning på lokal och regional nivå fortsätter, och den ger ett viktigt kunskapsflöde till det nationella kunskapscentrumet vid SMHI. Regeringen avser vidare att ge länsstyrelserna i uppdrag att utarbeta regionala handlingsplaner för klimatanpassning och följa upp klimatanpassningsarbetet i kommunerna. För att tillgodose de ökande kraven på underlag för klimatanpassningsåtgärder som är kopplade till översvämningar, ras och skred fortsätter regeringen att satsa medel på Lantmäteriets uppbyggnad av en högkvalitativ nationell databas som bl.a. syftar till att förse samhället med bättre underlag för att risken för översvämningar ska kunna minskas. Ytterligare medel satsas även på de verksamheter som bedrivs vid Statens geotekniska institut och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att samla in och utveckla olika typer av geografisk och geoteknisk information.

I april 2008 möttes de nordiska statsministrarna för att diskutera hur Sverige, Finland, Island, Danmark och Norge ska kunna samarbeta för att möta framtida utmaningar när det gäller klimat, energi och miljö. Utskottet konstaterar att Toppforskningsinitiativet (Top-level Research Initiative, TRI) är ett resultat av beslut som fattades då. TRI fokuserar på sex tematiska områden, varav ett handlar om anpassning. Inom ramen för det området har ett antal nordiska nätverk skapats för att samla information om bl.a. effekterna av klimatförändringar och hur vi kan anpassa oss till förändringarna i framtiden, exempelvis Nordic Climate change Adaptation research Network (Nordclad-Net), Nordic Network on Adaptive Management in relation to climate change (Nonam), Nordic Climate Mitigation, Adaptation and Economic Policies (N-CMAEP), Coastal Adaptation and Climate Change och People and ecosystems in a changing environment. Det kan även nämnas att det finns ett Nordic Centre of Excellence for Strategic Adaptation Research (Nord-Star). Det är ett forskningscentrum som ska samla innovativ forskning inom klimatanpassning i Norden. Genom en heltäckande och strategisk ansats är målet att möjliggöra utformning och implementering av framgångsrika anpassningsstrategier. För att sammanföra forskning, tillämpning och policy kommer Nord-Star att arbeta med visualiseringsteknik och analysverktyg. Centret kommer också att förena klimatanpassning med åtgärder för utsläppsminskningar för en förbättring av strategier och beslutsfattande. Forskningen ska fokusera på förändrad markanvändning och energiövergång som är två centrala ämnesområden inom klimatpåverkan och klimatanpassning.

Avslutningsvis noterar utskottet att en ny nordisk rapport (Aspects of strategic climate work in Nordic municipalities) visar att kommuner i hela Norden arbetar aktivt med att minska utsläppen av växthusgaser och med anpassning.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2012/13: MJ222 (S) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Nationell klimatpolitik m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, V) om klimatmål, GDR som utgångspunkt för svensk klimatpolitik, klimatpolitiskt ramverk, konsumtionsbaserade utsläpp, tillämpning av systemet för handel med utsläppsrätter i Sverige och Gold Standard på CDM.

Jämför reservationerna 15 (MP, V), 16 (S), 17 (MP), 18 (V), 19 (S, MP, V), 20 (MP, V), 21 (S, MP, V) och 22 (S, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2012/13: MJ424 (S) yrkande 11 efterfrågas ett nytt klimatmål för 2050 som lyder: "År 2050 är Sverige fritt från fossila bränslen. Utsläppen av växthusgaser har minskat med minst 90 procent jämfört med 1990." Det gällande klimatmålet för 2050 är oklart och bör upphävas enligt motionen. Vidare anförs att regeringen bör rapportera till riksdagen vilken utsläppsnivå 1990 som dagens utsläpp ska jämföras med för att bedöma måluppfyllelsen för riksdagens klimatmål för 2050 (yrkande 9) Enligt samma motion bör regeringen utarbeta en långsiktig plan och ett regelverk för klimatpolitiken för att staka ut en hållbar väg mot 2050-målet med förutsättningar för bred enighet i riksdagen (yrkande 12).

Enligt partimotion 2012/13: MJ481 (MP) yrkande 5 delvis bör Sverige minska sina utsläpp till nära noll år 2050 enligt en linjär minskning från 2012 som innebär en minskning av Sveriges utsläpp med nästan 40 procent till 2020 och med 66 procent till 2030 jämfört med utsläppen 1990. I samma motion efterfrågas ett förslag till utformning av ett klimatpolitiskt ramverk för de svenska utsläppen av växthusgaser enligt samma modell som det finanspolitiska ramverket, med långsiktiga mål, budgetkontroll, utsläppstak, budgetperioder och budgetmarginal (yrkande 1).

I partimotion 2012/13: U327 (V) yrkande 3 anförs att till 2020 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent jämfört med 1990 genom åtgärder inom landet. Till 2050 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med 100 procent, dvs. vara noll (yrkande 4). Enligt samma motion yrkande 21 bör Sverige införa en statlig klimatbudget som läggs utifrån de klimatpolitiska målen. Det anförs vidare att klimatbudgeten ska vara konsumtionsbaserad och att utsläppsminskningarna bör planläggas i årliga budgetar indelade i sektorer. I yrkande 27 i samma motion framhålls att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även foga rapporter om de konsumtionsbaserade utsläppen. Vidare yrkas att konsumtionsperspektivet bör få en central betydelse i Naturvårdsverkets uppdrag Färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 (yrkande 28).

Enligt kommittémotion 2012/13: MJ485 (MP) yrkande 1 bör GDR (Greenhouse Development Rights) utgöra en utgångspunkt för den svenska klimatpolitiken. Det anförs att GDR är en modell för att beräkna och planera en ansvarig klimatpolitik genom reduktioner på hemmaplan och finansiering av reduktioner i utvecklingsländer. I samma motion (yrkande 7) framhålls att Sveriges eventuella deltagande i och användande av CDM måste leva upp till s.k. Gold Standard och Sveriges politik för global utveckling.

I både kommittémotion 2012/13: MJ424 (S) yrkande 2 och partimotion 2012/13: U327 (V) yrkande 23 anförs att Sverige med omedelbar verkan bör annullera sitt överskott av utsläppsrätter (AAU:er) för att säkerställa att alla klimatansträngningar som gjorts i Sverige sedan 1990 inte blir förväves.

I motion 2012/13:MJ334 av Gunilla Nordgren (M) framhålls att det behövs en utredning av möjligheterna att undanta industrianläggningar som har en mindre installerad effekt än 20 MW och är anslutna till fjärrvärmenätet från det svenska systemet med utsläppsrätter som är baserat på EU-direktivet om handel med utsläppsrätter.

Utskottets ställningstagande

Så som utskottet redan har framhållit i detta betänkande förutsätter en verkningsfull global klimatpolitik att ansvaret inte begränsas till det nationella territoriet. Sverige ska fortsätta samarbeta med de länder som har högst ambitioner på klimatområdet och som vill gå före. Med nationella och internationella åtgärder kan Sverige visa vägen för den omställning som är nödvändig runt om i världen. Endast om vi vidtar åtgärder såväl på hemmaplan som internationellt blir vi trovärdiga som engagerad aktör i internationella förhandlingar. I årets budgetproposition (utg.omr. 20) anförs att Sverige ska befästa sitt strategiska samarbete med fattiga utvecklingsländer i förhandlingarna genom lämpliga åtgärder, t.ex. CDM, bilaterala samarbeten och ett fördjupat samarbete med strategiska länder i det internationella klimatarbetet. För att klara tvågradersmålet är EU:s ståndpunkt att den industrialiserade delen av världen ska ta på sig åtaganden om utsläppsminskningar med 80–95 procent mellan 1990 och 2050. Det är också utgångspunkten för den svenska klimatpolitiken. Så som påpekas i Naturvårdsverkets rapport Underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 (rapport 6537) ställer målet om att begränsa utsläppen så att den globala temperaturökningen inte överskrider två grader krav på omfattande utsläppsminskningar i alla regioner i världen. För den industrialiserade delen av världen ställs krav på drastiska utsläppsminskningar jämfört med dagens nivåer. Den svenska utvecklingen mot låga utsläpp behöver samspela med utvecklingen i övriga delar av världen, inte minst med utvecklingen inom den europeiska unionen. Utskottet konstaterar att utgångspunkten för de förändringar som föreslås i färdplansunderlaget är att de genomförs i ett sammanhang där världens länder agerar i linje med tvågradersmålet. Men det är långt ifrån den situation som vi i dag befinner oss i. Utskottet förutsätter att färdplanen, när den nu utvecklas vidare, tar hänsyn till hur klimatpolitiken ser ut i andra delar av världen. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2012/13:MJ485 (MP) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Riksdagen slog 2009 fast Sveriges nationella klimatmål till 2020 – att utsläppen av växthusgaser ska minska med 40 procent jämfört med 1990 (prop. 2008/09:162, nedan kallad klimatpropositionen). Målet avser verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter och innebär att utsläppen av växthusgaser ska vara ca 20 miljoner ton koldioxidkvivalenter lägre 2020 i förhållande till 1990 års nivå. Upptag och utsläpp till och från skogsbruk och annan markanvändning ingår för närva-

rande inte i målformuleringen. Minskningen ska till två tredjedelar ske genom utsläppsreduktioner i Sverige och till en tredjedel i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som Clean Development Mechanism (CDM). Utskottet konstaterar att regeringen i klimatpropositionen pekade ut ett antal långsiktiga prioriteringar för att göra det möjligt för Sverige att ha ett nettoutsläpp till 2050 som är noll, bl.a. nämns att användningen av fossila bränslen för uppvärmning kommer att avvecklas till 2020, att energieffektiviteten i transportsystemet stegvis ska öka och att fossilberoendet ska brytas och därmed minska klimatpåverkan. Det sägs också att det i sammanhanget är nödvändigt att främja kolsänkor och hindra avskogning. Riksdagen biföll propositionen (bet. 2008/09: MJU28, skr. 2008/09:300).

I budgetpropositionen för 2013 (utg.omr. 20) anför regeringen att den är mån om att den överföring av verksamheter som skett i samband med utvecklingen av EU-ETS från den icke handlande sektorn till den handlande sektorn inte ska urvattna ambitionen i målet. Det nationella målet om en 40-procentig minskning står fast och uppföljningsmetoden för målet bör ta hänsyn till de förändringar i handelssystemets omfattning som skett och som sker fr.o.m. den 1 januari 2013. Regeringen avser att återkomma till frågan om det behövs nya åtgärder för att nå målet i samband med den kontrollstation för klimatpolitiken som genomförs 2015. I propositionen framhålls att förberedelserna inför kontrollstationen har inletts och att arbetet kommer att behöva intensifieras under 2013. Den långsiktiga visionen är att Sverige år 2050 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären.

Utskottet har tagit del av den rapport som Naturvårdsverket i samråd med andra myndigheter samt med länsstyrelserna har lämnat på uppdrag av regeringen. Där finns underlag för en svensk färdplan för att uppnå visionen om att Sverige inte ska ha nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Av rapporten framgår att nollvisionen utgår från tvågradersmålet samt ambitionen att stabilisera koncentration i atmosfären av växthusgaser till 400 ppm koldioxidekvivalenter. För att klara tvågradersmålet är EU:s ståndpunkt att den industrialiserade delen av världen ska göra åtaganden om utsläppsminskningar med 80–95 procent mellan 1990 och 2050. Det är också utgångspunkten för den svenska klimatpolitiken. Till 2050 måste alla regioner i världen minska sina utsläpp till i genomsnitt 2 ton koldioxidekvivalenter per capita. Det krävs för att världen ska ligga på en utsläppsbana som kan stabilisera den globala medeltemperaturökningen till under två grader på lång sikt. En minskning till 2 ton koldioxidekvivalenter per capita i EU innebär att EU:s utsläpp måste minska med mer än 80 procent mellan 1990 och 2050, enligt rapporten. Så som framhålls bör visionen om inga nettoutsläpp inte gälla isolerat för 2050. Det är de ackumulerade utsläppen av växthusgaser som ger upphov till klimatförändringarna. Det är därför lika viktigt att begränsa de årliga utsläppen för hela perioden fram till

2050 som för 2050, så som Naturvårdsverket påpekar. Sverige bör således även formulera en ambition för hur landets åtaganden om utsläppsminskningar bör utvecklas på vägen från i dag till 2050.

Sveriges utsläpp av växthusgaser rapporteras årligen till bl.a. FN:s klimatkonvention (UNFCCC). Rapporteringen ligger till grund för en bedömning av hur Sverige klarar sina åtaganden enligt konventionen. Utsläppsinventeringen följer riktlinjer som är framtagna av Intergovernmental Panel of Climate Change (IPCC) för rapportering till klimatkonventionen. Det står dock länderna fritt att använda nationell metodik för beräkningar bara de är dokumenterade och går att granska. Naturvårdsverket har ansvaret för att sammanställa de årliga utsläppen av växthusgaser. Utsläppen redovisas till Miljödepartementet och rapporteras till FN:s klimatkonvention samt enligt EU:s klimatdirektiv. Av Sveriges femte nationalrapport (Ds 2009:63), utformad i enlighet med de riktlinjer som antagits av parterna till FN:s klimatkonvention, framgår att basåret är 1990 för alla utsläpp utom för fluorerade växthusgaser som har 1995 som basår. Utsläppen från de svenska anläggningarna som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter var 19,4 miljoner ton koldioxid 2005. Om skattade utsläpp från de anläggningar som tillkommer under andra handelsperioden 2008–2012 och utsläpp från inrikes flyg läggs till, beräknas utsläppen till 21,8 miljoner ton 2005. Av rapporten framgår också att utsläpp från icke handlande sektorer beräknades till 50,8 miljoner ton 1990 och att detta beräknats genom att anta samma andel av de totala utsläppen som 2005. Enligt Naturvårdsverket ger detta endast en grov skattning av utsläppen från icke handlande sektorer 1990, men beräkningarna görs sektorsvis och är komplicerade.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2012/13: MJ424 (S) yrkandena 9 och 11, 2012/13: MJ481 (MP) yrkande 5 i denna del och 2012/13: U327 (V) yrkandena 3 och 4 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om att skapa en långsiktig plan och ett regelverk för klimatpolitiken noterar utskottet att Naturvårdsverket i sin rapport om en färdplan just påpekar att det behövs breda uppgörelser om huvuddragen i den långsiktiga klimatpolitiken på liknande sätt som det gör inom energipolitiken. Energi- och klimatfrågorna är sammanlänkade i hög utsträckning. Klimatpolitiken har liksom energipolitiken också tydliga kopplingar till en rad andra politikområden som forsknings- och innovationspolitik, transportpolitik, bostadspolitik, jordbruks- och skogspolitik, samt olika områden inom miljöpolitiken och inte minst den ekonomiska politiken. I rapporten lyfts bl.a. följande förslag fram:

- Den nationella politiken, i form av propositioner, statliga offentliga utredningar och skrivelser, bör miljö- och klimatbedömas. Detta kan genomföras med ändringar i miljöbalkens sjätte kapitel eller genom införande av hållbarhetsbedömningar. I metoden bör ingå kriterier för urval av propositioner och utredningar som är relevanta för bedömning.

- Färdplanen mot målvisionen 2050 bör följas upp och utvärderas regelbundet, vid sidan av den uppföljning som görs av utvecklingen mot klimatmålet 2020.
- I ett nästa steg bör uppföljningsmått (indikatorer) utvecklas.
- Som ett led i vidareutvecklingen av färdplanen bör utsläppsmål formuleras för Sverige, t.ex. för år 2030 och 2040.

Naturvårdsverket anför att visionen om ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser kan nås genom stora inhemska utsläppsminskningar (vilket är den viktigaste beståndsdelen på längre sikt), bidrag från ett ökat nettoupptag av koldioxid i skog och mark och genom inköp utsläppsrätter på internationella marknader. Den sistnämnda beståndsdelen behövs för att öka flexibiliteten i hur målvisionen ska kunna nås enligt Naturvårdsverket. Ett antal centrala områden där omställningar behöver ske för att utsläppen ska kunna minska till nivåer nära noll har identifierats i rapporten, bl.a. krävs omfattande utsläppsminskningar i framför allt transportsektorn och inom industrin. Dessa kan ske på olika sätt och omfatta åtgärder både på efterfråge- och tillförselsidan. Enligt Naturvårdsverket är det däremot inte meningsfullt att föreslå styrmedel som sträcker sig ända fram till 2050, eftersom effekterna av olika styrmedel inte kan förutses på längre sikt, bl.a. eftersom vi vet mycket lite om vilken teknik som kommer att slå igenom eller hur våra beteendemönster kommer att förändras. Justeringar kommer med all sannolikhet att behöva göras längs vägen. Ansatsen i rapporten är i stället att identifiera och föreslå styrmedel som behöver införas eller skärpas stegvis inom en relativt snar framtid för att det ska finnas förutsättningar för att sänka utsläppen till nära noll till 2050. Förslagen är i flera fall beroende av ett EU-gemensamt agerande. Utskottet noterar att förslagen inte har preciserats i detalj och att de behöver utredas ytterligare. I första hand har förslagen till styrmedelsskärpningar inriktats mot att påverka investeringar i teknik eller infrastruktur som har lång livslängd eller kräver utveckling, demonstration och skapande av marknader för nya tekniker. Det kan också handla om att på olika sätt skapa förutsättningar för att preferenser ska kunna ändras, att det ska bli enklare för både hushåll och företag att göra klimatsmarta val. I rapporten presenteras både sektorsövergripande och sektorsspecifika styrmedel. Inom de sektorsövergripande styrmedlen ges förslag som omfattar EU:s system för handel med utsläppsrätter, energi- och koldioxidskatter, forskning och innovation (inkluderar forskning, utveckling, demonstration och marknadsintroduktion), energieffektivitet och hållbar konsumtion. Bland de sektorsspecifika styrmedlen presenteras förslag som omfattar transportsektorn, industrin, jordbruket och upptag av koldioxid i skog och mark.

Enligt utskottets mening krävs begränsningar av utsläppen i Sverige inom alla samhällssektorer. Utskottet har dock tidigare avvisat motionsförslag om sektorsvisa klimatmål (se t.ex. bet. 2008/09: MJU28 Riktlinjer för klimatpolitiken m.m.). För att uppnå en god ekonomi och för att hushålla med de gemensamma resurserna bör den kombination av åtgärder genom-

föras som långsiktigt uppnår det önskade målet till lägsta möjliga kostnad, dvs. den mest kostnadseffektiva åtgärdscombinationen. För att det ska vara möjligt att förena höga ambitioner i klimatpolitiken med en god tillväxt är det mycket viktigt att samhällsekonomisk effektivitet beaktas i utformningen av klimatpolitiken.

Utskottet vill också hänvisa till ett svar på interpellation 2012/13:180 om klimatvision till 2050 av miljöminister Lena Ek (prot. 2012/13:53) där miljöministern anför att Naturvårdsverkets rapport innehåller en rad olika förslag som ska analyseras och att en bred diskussion ska genomföras med olika aktörer i samhället. Att komma med detaljerade förslag i dag vore att föregripa den diskussionen, enligt ministern. Frågan är komplex och kräver en helhetssyn. Alla sektorer ska vara med och bidra med hänsyn till sina olika förutsättningar. Ett pris på koldioxid bör utgöra motorn för nödvändiga förändringar. Ministern framhöll också att det är viktigt att vi hittar kostnadseffektiva lösningar som också driver på utvecklingen av ny teknik. Klimatarbetet måste präglas av långsiktighet och förutsägbarhet för både näringslivet och det civila samhället. Utskottet noterar att regeringen avser att återkomma under mandatperioden med en närmare beskrivning av hur det svenska arbetet för att nå visionen om noll i nettoutsläpp 2050 ska genomföras.

Enligt uppgifter från Miljödepartementet har Naturvårdsverkets underlag till en klimatfärdplan gått ut på remiss. Resultatet av det pågående beredningsarbetet bör inte föregripas. Utskottet föreslår därför att motionerna 2012/13:MU424 (S) yrkande 12, 2012/13:MU481 (MP) yrkande 1 och 2012/13:U327 (V) yrkande 21 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller konsumtionsbaserade utsläpp erinrar utskottet om att riksdagen beslutade 2010 om att införa ett nytt inriktningsmål för den svenska miljöpolitiken, vilket lyder: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

Skillnaden jämfört med tidigare är att man skärper kraven på att miljöförbättringar i Sverige ska ske utan att miljö- och hälsoproblem ökar utanför Sverige. En aktuell fråga är om miljö- och hälsoproblem förknippade med våra konsumtionsmönster successivt flyttas till andra länder. För att kunna belysa detta behöver vi, så som Naturvårdsverket har påpekat i sin rapport 6483 Konsumtionsbaserade miljöindikatorer, utveckla möjligheterna att följa upp den svenska konsumtionens miljöpåverkan i andra länder. Enligt Naturvårdsverkets rapport med underlag för en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 visar SCB:s beräkningar att de totala utsläppen av växthusgaser som orsakas av svensk konsumtion ligger på en relativt jämn nivå över perioden 2000–2008. Däremot har en omfördelning skett; utsläppen i Sverige minskar medan utsläppen utanför Sveriges gränser ökar. Så som påpekas i rapporten behöver detta inte innebära något problem om utsläppen i andra länder sker i ett land eller en region som

står under något klimatåtagande. I dagsläget är dock en stor andel av de globala växthusgasutsläppen inte reglerade i avtal. I och med att länder med stora utsläpp inte kommer att göra åtaganden under en andra period av Kyotoprotokollet, kommer avtalet endast att omfatta ca 12–13 procent av de globala växthusgasutsläppen från parterna. Nuvarande konsumtionsmönster i Sverige orsakar ökande utsläpp av växthusgaser globalt, och denna trend behöver brytas. Den svenska konsumtionen kan komma att fördubblas mellan 2005 och 2030 enligt 2008 års långtidsutredning. Det är den privata konsumtionen som förväntas stå för ökningen.

Naturvårdsverket framhåller vidare att oavsett om utsläppen sker i Sverige eller utomlands behöver växthusgasutsläppen minska till 2050, från nuvarande 10 ton till högst 2 ton koldioxidekvivalenter per person och år. Om denna minskning inte sker i de utvecklade länderna kommer de globala utsläppen på individnivå inte att kunna utjämnas globalt sett. Enligt Naturvårdsverket är hållbara och klimatsmarta konsumtionsmönster av avgörande betydelse för att nå tvågradersmålet globalt. Det krävs därför ökad information, men också ekonomiska drivkrafter för mer klimatsmart livsstil. Det framhålls att genom att man successivt strävar efter att integrera klimat- och miljökostnader i priset på varor och tjänster kan den nationella färdplanen bidra till att skapa goda förutsättningar för utveckling, konsumtion och investeringar i tekniska system och produkter med låga växthusgasutsläpp. Naturvårdsverket konstaterar att det främst är utsläppen från flygresor och köttkonsumtion som ökar och att det behövs åtgärder och styrmedel för att vända denna utveckling. Om vi ska kunna nå våra nationella utsläppsmål utan att öka den globala klimatpåverkan behöver strategierna för att minska levnadsvanornas klimatpåverkan skärpas och utvecklas. Naturvårdsverket föreslår därför att regeringen i utarbetandet av den nationella färdplanen stärker incitamenten för privata och offentliga konsumenter att bidra till uppfyllandet av tvågradersmålet. Naturvårdsverket föreslår också att den nationella uppföljningen av växthusgasutsläpp bör kompletteras med en nationell regelbunden uppföljning av växthusgasutsläpp ur ett konsumtionsperspektiv. Detta behövs för att kunna följa och tydliggöra kopplingen mellan den svenska konsumtionen och utsläpp av växthusgaser i Sverige och utomlands. Utskottet noterar emellertid att statistiken och metodiken i dag har brister och att den behöver utvecklas. Som tidigare anförts i detta betänkande har Naturvårdsverkets underlag till färdplan gått ut på remiss. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2012/13:U327 (V) yrkandena 27 och 28 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller systemet med utsläppsrätter under Kyotoprotokollet och överskott av AAU:er (Assigned Amount Unit) konstaterar utskottet att en överenskommelse uppnåddes i Doha. Överenskommelsen innebär att överskottet av AAU:er får sparas och användas för eget bruk men en begränsning på inköp införs på 2 procent. I en gemensam deklaration har de potentiella köparländerna, dvs. de länder som har bindande åtaganden

enligt protokollet men inget eget stort överskott, förbundit sig att inte köpa AAU:er. Avgörande för att lösa ut frågan var att alla potentiella köparländer, inklusive EU, Norge, Japan, Australien och Schweiz, lovade att inte köpa några AAU:er från den första åtagandeperioden. Utskottet noterar att det hjälpte till att stärka miljöintegriteten och var viktigt för att önationer och fattiga länder skulle kunna acceptera avtalet. Enligt uppgifter från Miljödepartementet kämpade Ryssland, Ukraina och Vitryssland in i det sista för att inga inskränkningar skulle ske. Utskottet erinrar om att riksdagen med anledning av en redogörelse från Riksrevisionen har gett regeringen till känna att frågan om hur det samlade svenska överskottet av utsläppsrätter ska hanteras bör underställas riksdagen för beslut. Utskottet noterar vidare att regeringen hösten 2010 uppgav att det faktiska överskottet kan fastställas sedan avräkning skett och att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan. Regeringen har även senare uppgivit att man avser att återkomma till riksdagen i frågan.

Utskottet vill även hänvisa till vad miljöminister Lena Ek anförde i en interpellationsdebatt den 24 januari 2013 (ip. 2012/13:197). Hon uppgav då att Sverige mycket riktigt kommer att få ett betydande överskott av FN-utsläppsrätter (AAU:er), efter första åtagandeperioden. Exakt hur stort överskottet blir kommer att kunna fastställas först när all utsläppsstatistik är verifierad och avräkningen mot Kyotoprotokollet sker. Detta ska enligt Kyotoprotokollets regler ske de närmaste åren med avslut under 2015. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen med ett förslag om hur man ska genomföra denna avräkning. Ministern framhöll också att så som hon vid upprepade tillfällen sagt är regeringens avsikt att hantera överskottet av AAU:er på ett sätt som inte innebär några nettoökningar av utsläppen i andra länder. Det får inte råda någon tvekan om att de genom svenska folkets ansträngningar genomförda utsläppsminskningarna i Sverige ska ge en effekt på klimatet och inte ge utrymme för utsläppsökningar någon annanstans, enligt ministern. Vidare anfördes att vårt överskott har kommit till genom att vi i Sverige har sänkt våra utsläpp mer än vad man trodde när vi fick våra utsläppsrätter. Hon framhöll även att det enligt de europeiska reglerna inte är tillåtet att använda dessa utsläppsrätter. Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2012/13:MJ424 (S) yrkande 2 och 2012/13:U327 (V) yrkande 23.

Beträffande frågan om vilka som omfattas av de svenska reglerna om handel med utsläppsrätter konstaterar utskottet att reglerna har utformats så att systemet omfattar så många som möjligt, dvs. Sverige har valt att ha en bred omfattning på systemet. Enligt uppgifter från Miljödepartementet är skälet för detta är att man så långt som möjligt har velat undvika att konkurrensen inom enskilda fjärrvärmenät snedvrids. Enligt departementet är det inte aktuellt med någon utredning om möjligheterna att undanta vissa industrianläggningar från systemet. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2012/13:MJ334 (M).

Utskottet behandlade frågan om statens köp av utsläppskrediter i förra årets budgetbetänkande (bet. 2011/12: MJU1). Enligt utskottet skulle Sveriges köp av utsläppskrediter innebära ytterligare utsläppsminskningar med hög miljöintegritet, dvs. att insatser ska minska utsläppen utöver vad som skulle ha kommit till stånd utan dessa projekt. Eventuella brister som rör enskilda projekts additionalitet var särskilt angelägna att åtgärda. Utskottet utgick från att frågan särskilt uppmärksammas i det pågående reformarbete som syftar till att förbättra bl.a. CDM. Utskottet förutsatte också att regeringen bevakar frågan och vid behov vidtar de åtgärder som behövs för att säkerställa additionaliteten i de svenska köpen av utsläppskrediter.

Utskottet utgick vidare från att regeringens kommande rapportering till riksdagen omfattar de frågor som behövs för att få en tydlig bild av de resultat som uppnås inom den internationella inriktningen av klimatpolitiken. Enligt utskottet borde det vara naturligt att Sveriges köp av utsläppskrediter och de utsläppsminskningar som detta leder till, inklusive frågor om projektens additionalitet, ingår i en sådan rapportering. Utskottet konstaterar vidare att i Sverige är Energimyndigheten den myndighet som är ansvarig för hur investeringar i och förvärv av utsläppsminskningscertifikat för att uppfylla klimatmålet görs. Den ser till att CDM-projekt som Sverige investerar i uppfyller höga krav utifrån en rad kvalitetskriterier. Det är enbart projekt som godkänns av FN vad gäller additionalitet och hållbar utveckling som kan komma i fråga. Enligt Miljödepartementet lever de projekt som Sverige deltar i upp till Gold Standard i praktiken, men då systemet för denna certifiering är ett avgiftsbelagt system som i första hand vänder sig till privata företag som behöver stöd i sin bedömning av projekt har Energimyndigheten, som statlig myndighet, valt att inte sätta sig under en privat stiftelses bedömning. Myndighetens bedömning är att den på egen hand kan värdera de faktorer som konsultbolagen som certifierar Gold Standard bedömer. Myndighetens CDM- och JI-program har en inriktning på förnybar energi och energieffektivisering, och projekten prövas individuellt utifrån en rad kvalitetskriterier. Myndigheten gör dessutom fältbesök där projekten granskas. Detta gör sammantaget att departementet bedömer att projekten är av minst lika god kvalitet som de med Gold Standard-märkning. Enligt departementet har Gold Standard framför allt använts av privata marknadsaktörer eftersom märkningen har en kommersiell betydelse för dessa. De privata marknadsaktörer och projektutvecklare som säljer vidare sina utsläppsminskningsenheter kunde när marknadspriset generellt låg högre få ett premiumpris av köpare genom Gold Standard-märkningen. Några av de projekt där Sverige förvärvar utsläppsminskningsenheter tillsammans med privata aktörer har därför Gold Standard-märkning. Utskottet noterar även att man inom systemet för Gold Standard inte gör någon annan additionalitetsprövning än den som CDM-styrelsen gör för alla CDM-projekt enligt uppgifter från departementet. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion 2012/13:485 (MP) yrkande 7 i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Livsmedelskedjans klimatpåverkan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, V) om åtgärder för att minska livsmedelskedjans och köttkonsumtionens klimatpåverkan.

Jämför reservation 23 (MP, V).

Motionerna

I partimotion 2012/13:U327 (V) yrkande 25 framhålls att en handlingsplan bör tas fram för hur klimatpåverkan från livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas. Enligt kommittémotion 2012/13:MJ404 (MP) yrkande 1 behövs ett mål om minskad klimatbelastning från köttkonsumtionen med minst 25 procent till 2020. I motion 2012/13:MJ374 av Kent Härstedt (S) anförs att initiativ bör tas för att minska köttkonsumtionen på sjukhus och skolor av såväl folkhälso- som miljöskäl.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat frågan om den påverkan på klimatet som produktion och konsumtion av livsmedel ger (bet. 2010/11:MJU12). I samband med utskottets beredning av regeringens klimatproposition anförde utskottet att livsmedelskedjans klimatpåverkan är betydande då matens andel av växthusgasutsläppen uppgår till i storleksordningen 20–25 procent. När det gäller resursanvändning uppskattas den svenska livsmedelskedjan använda 20 procent av all energi. Utskottet ansåg därför att det är angeläget att åtgärder kan vidtas för att minska dess klimat- och miljöpåverkan. Så som utskottet tidigare har påpekat är det viktigt att notera att livsmedelsproduktionen även har stor betydelse för ett flertal andra miljö kvalitetsmål utöver miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Det är därför väsentligt att inte helt isolera klimatmålet då det kan leda till oönskade effekter beträffande andra miljö kvalitetsmål.

Utskottet uppmärksammade vidare att Livsmedelsverket har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet, varav klimatpåverkan är en del. Livsmedelsverkets uppgift är att i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Det senare omfattar bl.a. kostråd riktade till storhushåll och privatpersoner. Utskottet ansåg att Livsmedelsverkets samordnande och pådrivande roll för livsmedelskedjans klimatpåverkan borde stärkas (bet. 2008/09:MJU28).

Med anledning av motioner om mål för livsmedelskonsumtion och en handlingsplan för minskad klimatpåverkan hänvisade utskottet i sitt betänkande 2010/11:MJU12 till ett svar på interpellation 2010/11:75 den 7 december 2010 om miljösmarta matval (prot. 2010/11:29). Landsbygdsminister Eskil Erlandsson anförde då bl.a. att många konsumenter i Sverige

och i andra länder har ett stort intresse av att veta hur produkterna de köper har producerats och kan tänkas påverka omgivningen. Konsumenternas engagemang är en stor tillgång för ett hållbart samhälle. Det är positivt att konsumenterna kan skaffa sig information om hur man konsumerar miljösmart. Miljösmart konsumtion kan ske på många olika sätt. Det är inte alltid som närproducerade produkter är bättre ur ett miljö- eller klimatperspektiv. Landsbygdsministern anförde att det finns många värden med att handla närproducerat, t.ex. för att hålla våra svenska landskap öppna. Detta visar att frågan om vad som är miljösmart mat är komplex. Det finns ett växande intresse hos konsumenterna att köpa produkter med olika typer av miljö- och klimatmärkningar. Det är positivt att certifiering på initiativ av marknadens aktörer växer fram eftersom det ökar konsumentens möjligheter att välja. Det är dock viktigt att sådana initiativ ser till en produkts hela s.k. fotavtryck, dvs. hur mycket en produkt påverkar miljön från det att den produceras till det att varan fraktas hem till konsumenten. Landsbygdsministern anförde vidare att myndigheterna på olika sätt kan bidra med kunskaper och verktyg som underlättar konsumenternas val. Livsmedelsverket har ett sektorsansvar inom miljömålsområdet och har även beviljats särskilda medel för att arbeta med livsmedelskedjans klimatpåverkan.

Utskottet har även tagit del av Naturvårdsverkets rapport 6537 – Underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 – som kom i december 2012. Naturvårdsverket anför där att utsläpp av lustgas och metan från växtodling och djurhållning utgör huvuddelen av växthusgasutsläppen i jordbruket. Utsläppen kommer från biologiska processer och är en följd av dagens mjölk-, djur- och vegetabilieproduktion. Så som framhålls är det naturligtvis så att vad vi äter, hur vi hanterar maten och hur maten produceras har betydelse för omfattningen av växthusgasutsläpp från jordbruket. Styrmedel för att minska utsläppen kan antingen riktas mot produktionen eller mot konsumtionsledet. Utskottet noterar att verket bedömer att en stor del av kvarvarande utsläpp 2050 kommer från jordbruket. Utskottet har även tagit del av de förslag som nämns i rapporten, exempelvis följande:

- Information och rådgivning för etablering av fleråriga energigrödor på jordbruksmark bör prioriteras för att utveckla marknaden.
- Utformning och konsekvenser av att indirekt prissätta särskilt utsläppsintensiva produkter bör utredas. Det gäller handelsgödsel och en differentierad klimatskatt på kött.
- Metanreduceringsersättning för den metangas som inte släpps ut när stallgödsel rötas till biogas bör också utredas. Utredningen bör omfatta såväl stödets nivå som eventuell geografisk differentiering. Det nuvarande investeringsstödet för biogasproduktion bör behållas ytterligare en tid för att stödja teknikutveckling och sänka åtgärdskostnaden.

- Mer kunskaper behövs bl.a. om hur åtgärder i djurhållning och växtodling påverkar utsläppen och om hur utsläppen av växthusgaser från organogen mark kan minimeras. Forskning och utveckling kring detta bör prioriteras.

Jordbruksverket har tagit fram ett underlag för jordbrukets roll i en färdplan mot ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser 2050 som redovisas i rapport 2012:35 Ett klimatvänligt jordbruk 2050. Relevanta åtgärder, som lantbrukarna själva kan vidta, har analyserats i rapporten med avseende på vilken effekt de kan ge, kostnadseffektivitet och lämpliga styrmedel för att få till stånd åtgärderna. Totalt bedöms åtgärderna kunna minska jordbrukets utsläpp till 2050 med nära 20 procent. I rapporten nämns bl.a. att substitutionseffekten av att ersätta fossila bränslen med bioenergi som producerats inom jordbruket innebär att jordbruket kan bidra till att utsläppen av växthusgaser från övriga sektorer minskar, även om en ökad produktion av grödor för energiändamål innebär att utsläppen från jordbruket därmed ökar jämfört med referensscenariot. I rapporten nämns bl.a. åtgärder för att öka produktiviteten i mjölk- och nötköttsproduktion, för att minimera utsläpp vid produktion och användning av foder, för att öka rötning av stallgödsel och minimera läckage från gödsel, för att energieffektivisera, för att öka kolinlagring och produktion av biodrivmedel samt för att minska köttkonsumtionen och matsvinnet. Utskottet är medvetet om att de ingrepp och förändringar som diskuteras kan medföra besvärliga överväganden när åtgärderna ska utformas i detalj, implementeras och administreras, men att förändringar av vad och hur mycket det svenska jordbruket producerar kan leda till stora förändringar av utsläppen. Så som framförs kan förändrade matvanor leda till minskade växthusgasutsläpp, eftersom olika livsmedel har mycket olika klimatpåverkan. De förändringar av jordbruket som diskuteras till 2050 påverkar inte bara utsläppen av växthusgaser utan även karaktären på det odlingslandskap som vi i dag känner. I rapporten anförts att denna karaktär kan komma att förändras i grunden. De miljö kvalitetsmål som främst berörs är Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Naturvårdsverkets underlag till Klimatfärdplan 2050 har enligt uppgifter från Miljödepartementet gått ut på remiss. Så som utskottet anförde i sitt betänkande 2012/13:MJU9 utgår utskottet från att Miljödepartementet i det pågående arbetet överväger förslag som kan minska livsmedelskonsumtionens klimatpåverkan. Resultatet av det pågående beredningsarbetet bör inte föregripas. Utskottet föreslår därför att motion 2012/13:U327 (V) yrkande 25 lämnas utan vidare åtgärd.

När det specifikt gäller köttkonsumtionen konstaterar utskottet att Jordbruksverket nyligen har lämnat en rapport om hållbar köttkonsumtion (rapport 2013:1). Jordbruksverket framhåller där att köttets klimatpåverkan är ett tungt argument till att minska konsumtionen av kött och att det också finns en hel del annan negativ miljöpåverkan runt om i världen och andra problem som är förknippade med dagens höga nivåer av köttkonsum-

tion. Utsläppen av växthusgaser från privat konsumtion har beräknats till i genomsnitt 8 ton per person och år i Sverige. Maten beräknas stå för ca 2 av dessa 8 ton. Kött är den livsmedelsgrupp som står för störst andel av den livsmedelsrelaterade klimatpåverkan, enligt Jordbruksverket, och då är ändå inte indirekta utsläpp från avskogning eller förändrad markanvändning inräknade. Om utrymmet för utsläpp av växthusgaser fördelas per person behöver vi till år 2050 komma ned på en nivå under 2 ton per person och år för vår totala konsumtion av mat, resor, boende m.m. I rapporten framhålls också att utsläppen från produktionen av kött kan minska genom justeringar i befintliga produktionsmetoder, men att det inte räcker för att vi ska komma ned till en nivå under 2 ton. Enligt rapporten behöver därför vår konsumtion av kött minska ur ett hållbarhetsperspektiv om det också ska finnas något utrymme för de utsläpp som våra andra behov ger upphov till. Utskottet konstaterar att vår köttkonsumtion har stor betydelse för landsbygden, dels för att animalieproduktionen sysselsätter flest landsbygdsbor, dels för att betande djur bidrar till ett attraktivt landskap. I dag är konsumtion och produktion delvis frikopplade begrepp. Så som framhålls i rapporten har en minskad svensk animalieproduktion inte lett till att Sveriges befolkning äter mindre kött. Snarare har vår köttkonsumtion ökat, genom import. Det är inte heller konsumtionen utan produktionen som har både miljöpåverkan och miljövinster. Utsläpp av växthusgaser är ett globalt problem på så sätt att klimatpåverkan i princip är lika stor oavsett var i världen som utsläppen sker. Utskottet understryker därför att det inte enbart går att se till en åtgärds effekt i Sverige eller på EU-nivå, utan effekten av eventuella åtgärder och styrmedel måste bedömas på global nivå. Åtgärder kan riktas såväl mot produktionen och distributionen av livsmedel som mot konsumtionen. Så som framhålls i rapporten uppkommer utsläppen i huvudsak i produktionen, men produktionen styrs av vilka livsmedel som konsumeras. Enligt rapporten finns det tre huvudvägar för staten att få medborgare och företag att ändra sitt beteende: informations- och utbildningsinsatser, administrativa styrmedel och ekonomiska styrmedel.

Enligt Jordbruksverkets rapport 2012:35 Ett klimatvänligt jordbruk 2050 kan konsumtionen delas upp i privat och offentlig konsumtion. Av de växthusgasutsläpp som den svenska konsumtionen ger upphov till orsakas drygt 80 procent av privat konsumtion och knappt 20 procent av offentlig konsumtion. Av den privata konsumtionen är drygt 25 procent av utsläppen kopplade till aktiviteten att äta. Val av livsmedel är således en viktig åtgärd för att minska klimatpåverkan. För att kunna påverka konsumtionen behövs, enligt forskningen, flera olika styrmedel som drar åt samma håll. Naturvårdsverket framhåller därför att det kan vara värdefullt att undersöka möjliga paket av olika styrmedel som tillsammans stegvis drar mot en kost med högre andel vegetabilier. Enligt Jordbruksverkets rapport 2012:35 kan ett lämpligt styrmedel vara en beskattning av nötköttkonsumtionen och/eller differentierad moms så att köttråvara och färdigrätter eller måltider med högt köttinnehåll beläggs med en högre moms. Ett annat möj-

ligt styrmedel som nämns är subventionerad klimat- eller miljömärkning av livsmedel. Klimatmärkning bedöms inte ha särskilt goda förutsättningar att ensamt vara ett kostnadseffektivt styrmedel eftersom konsumenten generellt sett har begränsad förmåga att inväga kollektiva nyttor i olika köpbeslut, enligt rapporten. Det kan däremot ses som ett komplement till mer kraftfulla styrmedel. Klimatinformation är ett styrmedel som redan i dag tillämpas och som subventioneras av staten. Arbetet syftar till att öka kunskapen om klimatförändringarnas orsaker och konsekvenser, sprida den senaste kunskapen från forskningen, öka förståelsen för de samhällsomställningar som på sikt är nödvändiga för en hållbar utveckling och visa på möjligheter att minska utsläppen av växthusgaser. Med information, utbildning och kunskap ökar förståelsen och acceptansen för förändring. Enligt rapporten är information emellertid inte ensamt tillräckligt för att få till stånd större minskningar av köttkonsumtionen, men kan utgöra en pusselbit i arbetet. Som styrmedel är offentlig upphandling direkt underordnat den politiskt styrda delen av ekonomin och därmed möjlig att påverka för samhället. En klimatbaserad styrning av offentlig upphandling kan i förlängningen påverka konsumentbeteenden och ge signaler till leverantörer att klimatanpassa produkter. I rapporten framhålls att det emellertid är svårt att skatta potentialen av åtgärder riktade mot konsumtion eftersom de ofta blir oprecisa, och det är svårt att utforma styrmedel som ger önskad effekt. Utskottet noterar dock att det finns en stor potential i förändrade konsumtionsmönster. Om nöt- och grisköttkonsumtionen skulle minska med 25 procent, varav halva köttmängden kompensades med kyckling, skulle exempelvis växthusgasutsläppen orsakade av vår köttkonsumtion (metan och lustgas från jordbruk, direkt energianvändning samt växthusgasutsläpp från insatsvaror) kunna minska med i storleksordningen 0,81 megaton koldioxidekvivalenter enligt rapporten. Och om allt matsvinn upphörde skattas det kunna leda till att produktionen kunde minskas med 7,2 procent, vilket skulle minska utsläppen av växthusgaser (metan och lustgas från jordbruk, direkt energianvändning och koldioxid från markanvändning) med i storleksordningen 0,64 megaton koldioxidekvivalenter per år.

Utskottet noterar att Jordbruksverkets rapport 2012:35 ingår som underlag till Naturvårdsverkets färdplansarbete. Naturvårdsverkets underlag till Klimatfärdplan 2050 har som tidigare nämnts i betänkandet gått ut på remiss. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2012/13: MJ404 (MP) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om hur kommunerna arbetar med information om kosthållning konstaterar utskottet att detta i första hand är en kommunal angelägenhet. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2010/11: MJU12) uppmärksammat att regeringen har beslutat att Livsmedelsverket ska bygga upp ett nationellt kunskapscentrum för att stimulera kommuner och lands-ting att ta fram handlingsprogram för t.ex. måltider i förskola, skola och äldreomsorg för att öka förståelsen av kopplingen mellan mat och miljö, bl.a. för att minska matsvinnet. Detta centrum arbetar nu aktivt med att

stödja och stimulera kommuner och landsting när de ska ta fram handlingsprogram för den offentliga måltiden inom vård, skola och omsorg. Inom ramen för arbetet i kompetenscentrumet har regeringen också gett Livsmedelsverket i uppdrag att genomföra en informations- och utbildningsinsats om näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning. Det finns pengar att söka hos Jordbruksverket för projekt som syftar till att höja kompetensen inom den offentliga sektorn på området offentliga måltider och offentlig upphandling av mat. Under 2012 har tolv projekt fått medel för att utveckla de offentliga måltiderna. Ett av dessa projekt är Miljöstyrningsrådets arbete med att förbättra förutsättningarna för att upphandla bra mat inom den offentliga sektorn, höja kunskapsnivån och förbättra informationen kring området offentlig mat. Utskottet hänvisar i detta sammanhang även till vad som anförts ovan om offentlig konsumtion och upphandling. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2012/13:MJ374 (S) avslås.

Biodrivmedel, biogas m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, SD, V) om biogas, regler för rötningsanläggningar och biodrivmedel.

Jämför reservationerna 24 (S, V), 25 (SD), 26 (V) och 27 (SD) samt särskilt yttrande 1 (MP).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 13 behövs en sammanhållen politik med statliga mål för produktion och användning av biogas då motionärerna är oroad för att investeringar i naturgas bromsar biogasutvecklingen.

I motion 2012/13:MJ409 av Josef Fransson (SD) yrkande 4 anfördes att det behövs en omprövning av begränsningen att endast tre parter kan samverka om en rötningsanläggning. Enligt samma motion (yrkande 5) behövs också en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering. Vidare anfördes att det finns ett behov av att se över möjligheter och nivåer för att ge producenterna av biogödsel stöd (yrkande 3).

Både kommittémotion 2012/13:Sk419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 2 och motion 2012/13:MJ449 av Mats Pertoft (MP) föreslår ett antal åtgärder och styrmedel för att skapa hållbara drivmedel och säkra användandet av biodrivmedel med hög klimatprestanda, bl.a. föreslås en reglering för högre klimatprestanda än EU:s 35 procent. I förstnämnda motion anfördes även att höginblandad etanol, biogas, el och andra hållbara drivmedel bör undantas från skatt fram till 2015 och att regeringen i god tid ska ge sig-

nal om skattebefrielsen ska fortsätta eller inte. I motion 2012/13: MJ430 av Josef Fransson (SD) yrkande 1 anfördes att ambitionerna när det gäller biobränslen av typen etanol och biodiesel bör sänkas kraftigt. Enligt motionen (yrkande 2) bör regeringen sträva efter att följa ett EU-genomsnitt när det gäller användning av etanol och biodiesel i de fall det är tvingande och inte införa en kvotplikt med 10 respektive 7 procent låginblandning av etanol respektive biodiesel (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

För att samordna olika politikområdets insatser och skapa förutsättningar för en ökande biogasproduktion gav regeringen i juli 2009 Energimyndigheten i uppdrag att i samråd med Jordbruksverket och Naturvårdsverket utveckla en sektorsövergripande långsiktig strategi. Likaså omfattade uppdraget att föreslå åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas. I augusti 2010 redovisade myndigheterna bl.a. 30 konkreta förslag och slutsatser (Energimyndighetens rapport 2010:23, Förslag till en sektorsövergripande biogasstrategi). Rapporten har därefter remissbehandlats. Strategin och de föreslagna åtgärderna omfattar alla berörda politikområden, dvs. energi, jordbruk och miljö. De föreslagna åtgärderna inbegriper bl.a. förslag om ändrade skatter, utredningar och översyn av lagar liksom frågor som myndigheterna själva råder över, t.ex. prioriteringar för forsknings- och utvecklingsverksamhet eller ökad myndighetssamverkan. Regeringskansliet bereder för närvarande vissa av förslagen. Så som regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2013 (utg.omr. 21) kan biogas spela en viktig roll i det svenska energisystemet för produktion av förnybart transportbränsle, el och värme och då framför allt lokalt och regionalt. I propositionen framhålls även att regeringen avser att fortsätta främja utveckling av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker teknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen. Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen föreslår en förlängning och förstärkning av stödet för utökad produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser genom att avsätta ytterligare 280 miljoner kronor för detta ändamål under perioden 2013–2016. Näringsutskottet anförde i sitt betänkande 2012/13: NU3 att det instämde i regeringens överväganden om anslagen inom utgiftsområdet och att det således anslöt sig till regeringens förslag till anslag m.m. för utgiftsområde 21 Energi. Enligt uppgifter från Näringsdepartementet kan naturgasen spela en viss roll, men främst för vissa nyckelindustrier och som ett led i övergången till biogas. Miljö- och jordbruksutskottet noterar att det enligt departementet inte kommer att bli tal om någon storskalig statlig satsning på mer naturgas i Sverige. Utskottet konstaterar vidare att regeringen nyligen har överlämnat en lagrådsremiss om naturgasfrågor till Lagrådet. I remissen behandlas även vissa frågor om biogas. Lagförslagen som presenteras föreslås träda i kraft den 1 juni 2013. Propositionen kom-

mer enligt aktuell planering från Regeringskansliet att översändas till riksdagen under våren där den kommer behandlas i näringsutskottet. Mot bakgrund av det som anförs föreslår utskottet att motion 2012/13: MJ424 (S) yrkande 13 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller regelförenklingar för biogasproduktion vill utskottet inledningsvis påpeka att det inte finns någon begränsning vad gäller antalet parter som kan samverka om en röttningsanläggning. Det finns däremot undantag från krav på hygienisering av naturgödsel om endast ett fåtal gårdar är inblandade. Enligt uppgifter från Jordbruksverket görs en bedömning i varje enskilt fall. För en anläggning som tar gödsel från flera gårdar bör normalt grundkravet på hygienisering fortsatt gälla, enligt verket. Anledningen är att gödseln då samlas in till, respektive sprids ut från, en gemensam punkt, nämligen biogasanläggningen, vilket skulle kunna innebära en ökad risk för smittspridning. Utskottet noterar att regeringen i juni 2011 beslutade att tillkalla en särskild utredare för att utreda miljöbalkens bestämmelser och bestämmelser som utfärdats med stöd av miljöbalken med hänsyn till frågor som rör jordbruksföretag samt djurhållning (dir. 2011:49 Miljöbestämmelser för jordbruksföretag och djurhållning). Enligt direktivet skulle utredaren bl.a. undersöka möjligheterna till förenklingar av prövning av anläggningar för biogasproduktion där stallgödsel och andra biologiska restprodukter från jordbruket eller djurhållande verksamheter är tänkt att användas som substrat samt föreslå eventuella ändringar i nuvarande nationella regelverk. Uppdraget redovisades i januari 2013 i Djurhållning och miljön – hantering av risker och möjligheter med stallgödsel (SOU 2013:5). Utredaren anför bl.a. att Jordbruksverket har möjlighet att godkänna rötning utan hygienisering av naturgödsel från den egna gården och från andra gårdar. Förutsättningen är att Jordbruksverket bedömer att samrötningen inte anses utgöra en risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar. Utredaren framhåller vidare att med tanke på det goda smittskyddsläget i Sverige är det angeläget att detta läge bibehålls och att risken för smittutbrott hålls låg. Det goda smittskyddsläget bör dock även ses som en möjlighet för att kunna godkänna samrötning, enligt utredaren. Riskbedömningen huruvida smittad gödsel kan nå en biogasanläggning är en central fråga. Så som anförs i utredningen finns det ett behov hos presumtiva biogasproducenter att i förväg kunna bedöma möjligheterna för en biogasanläggning ur olika aspekter. Det kan till t.ex. gälla möjligheten att ta emot naturgödsel från flera gårdar, sprida rötrest på annans areal eller använda matavfall som substrat i anläggningen. Utskottet välkomnar därför att utredningen föreslår att Jordbruksverket ska ges i uppdrag att förtydliga sin information om möjligheterna att använda animaliska biprodukter för biogasproduktion. Utskottet har vidare informerats om att det pågår en dialog mellan Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket om riskbedömning av bl.a. spridning av salmonella vid samrötning av gödsel från flera gårdar. Resultatet av arbetet planeras vara färdigt under 2013. Utskottet konstaterar också att Naturvårdsverket har fått ett regeringsupp-

drag i februari 2012 avseende hållbar återföring av fosfor (regeringsbeslut 1:9, M2012/317/Ke). I uppdraget ingår bl.a. att utarbeta och föreslå krav på kvalitet för att möjliggöra spridning av olika fraktioner såsom slam och andra röt- och kompostrester samt gödsel och urin till olika markområden (åkermark, skogsmark och övrig mark) för att bidra till en återföring av fosfor utan risk för människors hälsa och miljön i enlighet med miljökvalitetsmålet Giffri miljö. Med kvalitetskrav avses bl.a. hygienkrav och gränsvärden för metaller samt krav när det gäller organiska föreningar, läkemedel och andra relevanta ämnen. Redovisningen ska innehålla förslag till författningskrav för spridning av fraktioner på mark för återföring av fosfor. Uppdraget ska genomföras efter samråd med bl.a. Jordbruksverket, som svarar särskilt för frågor om spridning på åkermark. Uppdraget ska redovisas den 12 augusti 2013.

Utskottet avstyrker med det anförda motion 2012/13:MJ409 (SD) yrkandena 4 och 5.

Så som utskottet anförde i sitt betänkande 2011/12:MJU24 delar det regeringens bedömning att det är värdefullt att det finns möjligheter att främja utvecklingen av den förnybara energin inom det pågående landsbygdsprogrammet. Detta gäller inte minst biogas. Mot bakgrund av utskottets intresse i dessa frågor har miljö- och jordbruksutskottet tillsammans med näringsutskottet gjort en uppföljning av vissa frågor inom landsbygdsprogrammet. Utskottet har med anledning av uppföljningen anfört (bet. 2012/13:MJU1 utg.omr. 23) att det anser att det är positivt att biogas har fått en viktig roll i landsbygdsprogrammet, att uppföljningen visar att många län aktivt prioriterar biogassatsningen och att intresset för biogasinvesteringar är på uppgång. Samtidigt finns tveksamheter kring lönsamheten i biogasanläggningar. Vidare anfördes att utskottet har funnit flera exempel på att stöd lämnats till både små och stora anläggningar och till anläggningar som skiljer sig åt vad gäller såväl substrat som slutprodukter i form av t.ex. el och fordonsgas. Enligt utskottets bedömning är biogasstödet viktigt och i flera fall avgörande för investeringsbeslut. Utskottet konstaterade också att flera aktörer menar att utvecklingspotentialen för biogas är stor och att flera aktörer efterlyser ett driftsstöd för bättre lönsamhet. Vidare noterade utskottet att det har funnits förslag om att införa ett metanreduceringsstöd. Utskottet anförde också att ett av de stora problem som har uppmärksammats – att bidragstaket på 1,8 miljoner kronor var för lågt – numera har fått en lösning genom kommissionens ändringsbeslut. Det är dock ett fortsatt problem att tillgängliga medel inte räcker till. Enligt Landsbygdsdepartementet är det inte aktuellt med något stöd för produktion eller spridning av rötrester. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2012/13:MJ409 (SD) yrkande 3.

När det gäller hållbara drivmedel konstaterar utskottet att gällande svenska regler om hållbarhetskriterier för biodrivmedel finns i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen samt i tillhörande förordning. Lagen genomför bestämmelser om håll-

barhetskriterier som återfinns i direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. När lagstiftningen skulle införas i Sverige anförde utskottet följande i sitt betänkande 2009/10: MJU26:

Beträffande frågan om att Sverige bör lagstifta om hållbarhetskriterier med högre krav på reduktion av växthusgaser än de som anges i direktivet vill utskottet anföra följande. Det hållbarhetskriterium som anges i den föreslagna lagens 2 kap. 1 § innebär att användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen måste medföra en viss minskning av utsläppen av växthusgaser i förhållande till de utsläpp som hade uppstått om fossila bränslen i stället hade använts för att anses hållbara. Den minskningsgrad som gäller inledningsvis är 35 %. Denna procent-sats höjs den 1 januari 2017 till 50 %. Användning av biodrivmedel och flytande biobränslen som har producerats i anläggningar som togs i drift den 1 januari 2017 eller senare måste fr.o.m. den 1 januari 2018 medföra en minskning av utsläppen av växthusgaser med minst 60 % i förhållande till utsläppen om fossila bränslen i stället hade använts. Den minskning som måste uppnås avser minskningen under hela produktionskedjan. Som anføres i propositionen avses med detta alla led i den process som leder fram till att biobränslet kan användas. I praktiken handlar det om de utsläpp som uppstår vid odling av den gröda som utgör råvara vid framställning av biomassa, inbegripet de utsläpp som uppstår vid framställning och användning av det gödsel som används vid odlingen, utsläpp från de maskiner, fordon etc. som har använts vid skörd, avverkning eller annat insamlade av biomassan, utsläpp som uppstår vid förädling av biomassan till ett användbart biobränsle och utsläppen från alla transporter i hela produktionskedjan.

— — —

Utskottet kan nu konstatera att direktivet inte har utformats som ett minimidirektiv vad gäller hållbarhetskriterierna. Enligt artikel 17.8 i direktivet får inte medlemsstaterna, med avseende på syftena med kriterierna, av andra skäl som rör hållbarhet vägra att beakta biodrivmedel och flytande biobränslen som erhållits i enlighet med artikeln om hållbarhetskriterier.

— — —

Även om direktivet inte innehåller några hållbarhetskriterier som riktar in sig direkt på sociala aspekter så behandlas social hållbarhet på andra sätt. I direktivet framgår t.ex. av artikel 17.7 andra stycket att kommissionen vartannat år ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om vilken inverkan den ökade efterfrågan på biodrivmedel har haft på den sociala hållbarheten i gemenskapen och i tredjeländer och om vilken verkan gemenskapens biodrivmedelspolitik har haft på tillgången till livsmedel till överkomligt pris, särskilt för människor som lever i utvecklingsländer, samt om bredare utvecklingsfrågor.[...] I betänkandena uttalade utskottet vidare att man såg mycket positivt på det arbete som pågår inom området certifiering och livscykelanalys av bränslen. När det gäller certifiering på nationell nivå hänvisade utskottet till ett frågesvar (svar på fråga 2007/08:763 den 20 februari 2008 om rättvisemärkning av etanol av integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni) där det bl.a. anfördes att det från en handelspolitisk utgångspunkt är viktigt att dessa system inte skapar onödiga hinder för utvecklingsländer eller små och medelstora företag. En svensk ambition är därför att bidra till att utveckla internationella standarder eller harmonisera nationella standarder, certifieringar och märkningssystem på klimat-

området för att undvika nya tekniska handelshinder. I detta sammanhang spelar det arbete som bedrivs inom den internationella standardiseringsorganisationen (ISO) vad gäller standarder för biobränsle stor roll men också t.ex. organisationens arbete med miljömärkning och miljödeklarationer, liksom arbetet med att ta fram riktlinjer för socialt ansvarstagande.

Utskottet konstaterar att kommissionen lagt fram ett förslag om ändring av bl.a. direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (KOM(2012) 595). I förslaget framhåller kommissionen att forskning visar att utsläppen till följd av indirekt ändrad markanvändning kan variera avsevärt mellan olika råvaror och eliminera en del eller alla minskningar av växthusgasutsläppen som kan uppnås med enskilda biodrivmedel jämfört med de fossila bränslen som de ersätter. Syftet med förslaget är därför att inleda övergången till sådana biodrivmedel som ger betydande minskningar av växthusgasutsläppen när även beräknade utsläpp till följd av indirekt ändrad markanvändning rapporteras. I förslaget föreslår kommissionen bl.a. en höjning av minimitröskeln för växthusgasminskningar för biodrivmedel och flytande biobränslen som produceras i nya anläggningar med verkan fr.o.m. den 1 juli 2014, för att förbättra den totala växthusgasbalansen för de biodrivmedel och flytande biobränslen som förbrukas i EU och motverka ytterligare investeringar i anläggningar som är undermåliga ur ett växthusgasperspektiv. Utskottet noterar att den minskning av växthusgasutsläppen som uppnås genom användningen av biodrivmedel enligt artikel 1 ska vara minst 60 procent för biodrivmedel som produceras i anläggningar som tas i drift efter den 1 juli 2014. För de anläggningar som var i drift före den 1 juli 2014 ska den minskning av växthusgasutsläppen som uppnås genom användningen av biodrivmedel vara på minst 35 procent fram till den 31 december 2017 och på minst 50 procent fram till den 1 januari 2018. Så som regeringen framhåller i sin faktapromemoria med anledning av kommissionens förslag förutsätter en nödvändig omställning av transportsektorn en ökad andel biodrivmedel. Det är därför angeläget att det inte föreligger några frågetecken kring huruvida de biodrivmedel som används verkligen bidrar till en ekologisk och socialt hållbar utveckling. Då risken för utsläpp som en konsekvens av indirekt förändrad markanvändning inte hanterats tidigare är det positivt att kommissionen nu presenterat en ansats till att minimera även denna risk. Utskottet välkomnar i likhet med regeringen förslaget till tidigareläggning av den i det befintliga direktivet fastställda successiva ökningen av de krav som ställs på de utsläpp av klimatgaser som är förknippade med produktionen av biodrivmedel. Förslaget innebär ett kraftigt incitament för producenter av biodrivmedel att vidta förbättringsåtgärder i detta avseende, och det utesluter de biodrivmedel som har sämst miljöprestanda från den europeiska marknaden.

När det gäller ekonomiska styrmedel och kvotplikt för biodrivmedel påminner utskottet inledningsvis om att regeringen i budgetpropositionen för 2013 (utg.omr. 21) framhöll att insatser för en fossiloberoende fordons-

flotta fortsätter. I juli 2012 tillkallade regeringen en särskild utredare för att kartlägga möjliga handlingsalternativ och identifiera åtgärder för att reducera transportsektorns utsläpp och beroende av fossila bränslen (dir. 2012:78). Åtgärderna kan avse alla de relevanta aspekter som kan ha betydelse för att uppnå den långsiktiga prioriteringen om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 samt, med avseende på transportsektorn, visionen om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Utskottet noterar att generellt verkande styrmedel som sätter pris på utsläppen utgör grunden för omställningen, men att de behöver kompletteras med mer riktade styrmedel. Regeringen anför bl.a. att ett kvotpliktssystem bör införas under 2014 för att uppnå en inblandning av biodrivmedel i bensin och diesellojla enligt de nivåer som tillåts enligt bränslekvalitetsdirektivet (bl.a. 10 volymprocent etanol i låginblandad bensin och 7 volymprocent FAME i diesellojla). Regeringen angav i 2012 års ekonomiska vårproposition att det är viktigt att gynna introduktionen av framtidens, andra generationens, biodrivmedel. Regeringen anförde vidare att om höginblandade biodrivmedel utan fossilt innehåll inte omfattas av kvotplikt bör dessa ges fortsatt goda förutsättningar och därmed bidra till de långsiktiga prioriteringarna. Utskottet konstaterar att frågan bereds vidare inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2012/13: Sk419 (V) yrkande 2, 2012/13: MJ449 (MP) och 2012/13: MJ430 (SD) yrkandena 1–3 lämnas utan vidare åtgärd.

Luftkvalitet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motioner (S, MP) om strategier för renare luft, höjd kväveoxidavgift, åtgärdsprogram och Montrealprotokollet.

Jämför reservationerna 28 (S, V), 29 (S), 30 (MP), 31 (MP, V) och 32 (S, V).

Motionerna

I motion 2012/13: MJ455 av Matilda Ernrans m.fl. (S) yrkande 1 anfördes att Sverige måste ta fram en sammanvägd strategi med styrmedel och åtgärder för att nå de nya åtagandena i FN:s luftvårdskonvention. Regeringen bör vidare, i syfte att klara miljömålet Bara naturlig försurning, ta fram en plan för ett strategiskt arbete inom EU för ytterligare utsläppsminskningar (yrkande 6). Enligt motionen (yrkandena 3 och 4) bör den befintliga avgiften på kväveoxid höjas, och regeringen bör utreda möjligheten att bredda avgiften enligt ett förslag från Naturvårdsverket och ta fram en konsekvensanalys av förslaget. Regeringen bör vidare återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska luftföroreningar orsakade av partiklar i städerna (yrkande 2). I motionen fram-

hålls också att Sverige även fortsättningsvis ska inta en aktiv roll i de internationella förhandlingarna om minskade ozonpåverkande utsläpp inom ramen för Montrealprotokollet (yrkande 19).

Enligt motion 2012/13:T408 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 6 behövs en aktivare tillsyn av att åtgärderna i åtgärdsprogram genomförs. Det anförs att åtgärdsprogrammen för de kommuner som i dag överskrider luftkvalitetsnormerna skulle kunna vara ett mycket viktigt verktyg. I samma motion framhålls också att åtgärdsprogrammen bör ses över oftare än i dag när normerna inte klaras (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att luftkvaliteten är förhållandevis god i Sverige men att det krävs ytterligare insatser för att nå det tillstånd som beskrivs i miljökvalitetsmålet Frisk luft och preciseringarna. Enligt budgetpropositionen för 2013 tycks halterna av mindre partiklar (PM 2,5) minska och det långsiktiga målvärdet bedöms kunna nås till 2020 med beslutade och planerade styrmedel. Förutsättningarna att nå halterna som anges i preciseringen har förbättrats eftersom Europas länder i början av maj i år enades om en ändring av Göteborgsprotokollet om kortlivade gränsöverskridande luftföroreningar. Protokollet innehåller uppdaterade nationella utsläppstak till 2020 för kväveoxider, svaveldioxid, ammoniak och flyktiga organiska ämnen. Dessutom har ett nytt tak för små partiklar, där svart sot (black carbon) ingår som en delmängd, tillkommit. Utsläppstak för Sverige till 2020 som utgår från 2005 års utsläppsstatistik är följande:

- Svaveldioxid (SO₂): 22 procent
- Kväveoxid (NO_x): 36 procent
- Ammoniak (NH₃): 15 procent
- Flyktiga organiska ämnen (VOC): 25 procent
- Små partiklar (PM 2,5): 19 procent

Av budgetpropositionen framgår att halterna av större partiklar (PM 10) under vissa perioder på året överskrider målvärdet i preciseringen i gatumiljön generellt och även i urban bakgrund på vissa platser i södra Sverige. Halterna minskar något, men på grund av årliga variationer är det för tidigt att utläsa en tydlig trend. Antalet episoder med höga halter av marknära ozon minskar. Medelhalten av marknära ozon minskar också, om än i långsammare takt. Det långsiktiga målvärdet till skydd för hälsan i preciseringen överskrids, medan det långsiktiga målvärdet för växtligheten i huvudsak är uppnått. Halterna av kvävedioxid i gatumiljön i ett par av landets större och medelstora städer överskrider när det gäller både års- och timmedelvärden frekvent det långsiktiga målvärdet i preciseringen. Även i urban bakgrundsmiljö överskrider halterna målvärdet, främst i storstäderna. I flera medelstora städer finns risk att det långsiktiga målvärdet överskrids. En svag minskning av halterna har skett de senaste åren, men

om det är en långsiktig trend kan ännu inte fastställas. En viktig orsak till att halterna av kvävedioxid inte minskar i samma utsträckning som utsläppen av kväveoxider är att modern reningsteknik för dieselmotorer i vägfordon och arbetsmaskiner gynnar omvandlingen av den mindre farliga formen kväveoxid till kvävedioxid. Regeringen bedömer att det inte är möjligt att nå miljö kvalitetsmålet till 2020 med dagens beslutade eller planerade styrmedel. Det kommer att behövas fler åtgärder för att nå miljö kvalitetsmålet Frisk luft till 2020. Utskottet välkomnar att EU-kommissionen planerar ett luftvårdspaket under 2013 med en översyn av direktivet om nationella utsläppstak för luftföroreningar och av EU:s luftkvalitetsdirektiv som på sikt förbättrar luftkvaliteten. Dessutom håller EU på att genomföra den internationella sjöfartsorganisationens (International Maritime Organization, IMO) skärpningar av kraven på svavelhalten i marina bränslen, vilket bl.a. leder till sänkta bakgrundshalter av mindre partiklar. Så som framhålls i budgetpropositionen för 2013 tar det lång tid innan exempelvis äldre bilar och arbetsmaskiner med höga utsläpp byts ut, och det tar då också lång tid innan de nu beslutade åtgärderna ger effekt. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att de långsiktiga besluten behöver kompletteras med åtgärder som ger effekt både lokalt och på kortare tid. När det just gäller kraven i det reviderade protokollet är de inte så ambitiösa som Sverige skulle ha velat enligt Miljödepartementet. Miljödepartementet har även upplyst utskottet om att Sverige liksom många andra länder redan uppfyller, eller kommer att uppfylla, de krav som ställs utan att behöva besluta om ytterligare åtgärder. För att kunna få bättre luftkvalitet är Sverige beroende av att åtgärder vidtas i andra länder. Luftföroreningar är ett stort problem för många medborgare inom EU. Som ovan nämns gör EU-kommissionen nu en översyn av luftvårdslagstiftningen i syfte att fastställa nya långsiktiga mål efter 2020 och har lanserat 2013 som ett Year of Air (luftens år). Förhoppningen är att EU 2013 ska kunna anta en ny tematisk strategi för luftföroreningar, ett kompletterat luftkvalitetsdirektiv samt ett nytt s.k. takdirektiv.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2012/13: MJ455 (S) yrkande 1.

Trots att försurningen i Sverige har minskat bedöms en tiondel av sjöarna vara försurade på grund av människans olika verksamheter. Det som förorsakar försurningen är utsläpp från transporter, energianläggningar, industri och jordbruk. Svaveldioxid, kväveoxider och ammoniak är de ämnen som har störst betydelse för försurningen. Utskottet konstaterar att den största delen av de försurande ämnen som faller ned över Sverige har förts hit med vindarna från andra länder och från internationell sjöfart. Som ovan nämnts finns det internationella avtal som behandlar just problemet med att luftföroreningar inte känner några nationella gränser, bl.a. Göteborgsprotokollet och EU:s takdirektiv. Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2013 att de områden som är fortsatt prioriterade i transportsektorns miljöarbete bl.a. är utsläppen av koldioxid från transportsek-

torn, utsläpp av luftföroreningar, t.ex. partiklar, och den internationella sjöfartens utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider. Utsläppen av kväveoxider från vägtrafiken sjunker stadigt, om än långsammare än tidigare. Att utsläppsminskningen av kväveoxider går långsammare beror bl.a. på en större andel trafik med dieselfordon. Transportstyrelsen har under 2011 inom ramen för Östersjösamarbetet i Helcom varit delaktigt i att ta fram underlag till en ansökan till FN:s internationella sjöfartsorgan (IMO) om att utpeka Östersjön som ett särskilt kontrollområde för utsläpp av kväveoxider (NOx Emission Control Area, NECA). Vid senaste mötet i Helcoms kommission i mars 2012 fanns ett brett stöd bland Östersjöländerna för att skicka in ansökan till IMO. De personbilar som registreras eller säljs fr.o.m. 2011 måste uppfylla kraven enligt Euro 5. För dieslbilar innebär det en sänkning av kväveoxider (NOx) med drygt 20 procent och av partiklar med 80 procent jämfört med Euro 4-normen. Miljöminister Lena Ek framhöll i sitt svar i en interpellationsdebatt den 27 oktober 2012 (ip. 2011/12:25, prot. 2011/12:24) att den internationella sjöfartsorganisationens (IMO) regler om kraven på svavelhalten i marina bränslen skärptes genom en ändring som 2008 antogs av samtliga medlemmar i organisationen, däribland Sverige. Sverige avser att genomföra IMO:s överenskommelse tillsammans med och koordinerat med övriga stater runt Östersjön, Nordsjön och Engelska kanalen så att genomförandet sker på ett sådant sätt att svensk industris konkurrenskraft bevaras. Sverige ska verka för att berörda EU-länder och Ryssland genomför överenskommelsen. Ministern framhöll också att när det gäller övriga utsläpp av svaveloxider, stödde Sverige skärpningen av kraven på utsläppen från stora förbränningsanläggningar enligt EU:s nya direktiv om industriutsläpp som får effekt från 2016. Samtidigt konstaterade ministern att utsläppen på land i Sverige har minskat med bortåt 97 procent sedan toppåren kring 1970 och nu ligger på mycket låga nivåer. Hälso- och miljöeffekterna av dessa utsläpp är nu så små att vi inte har mycket mer att göra på land i Sverige enligt ministern; hon påpekar däremot att det fortfarande är viktigt att våra grannländer och sjöfarten vidtar åtgärder. Utskottet anser i likhet med ministern att ett viktigt steg i det arbetet är att konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar och EU:s direktiv om nationella utsläppstak uppdateras, och utskottet välkomnar att regeringen verkar för att så ska ske så snart som möjligt. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2012/13:MJ455 (S) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

När det mer specifikt rör frågan om kväveoxidutsläpp redovisas i budgetpropositionen för 2013 (utg.omr. 21) att dessa utsläpp totalt sett har minskat med ca 50 procent från 1990 till 2009. Transportsektorn är den största utsläppskällan. Minskade utsläpp har uppnåtts genom åtgärder främst inom vägtrafiken, i första hand genom stegvis skärpta avgaskrav på personbilar och tunga fordon. Trenden motverkas dock av att vägtrafiken ökar. I propositionen anförts att det med nuvarande minskningstakt finns förutsättningar att nå Sveriges åtaganden enligt EU:s taktidirektiv 2001/81/

EG. Utskottet noterar att kväveoxidavgiften (NO_x-avgiften) infördes den 1 januari 1992 i syfte att minska utsläppen av kväveoxider från större, energiproducerande förbränningsanläggningar. Fram t.o.m. 2007 var avgiften 40 kronor per kilo utsläppta kväveoxider. Den 1 januari 2008 höjdes avgiften till 50 kronor per kilogram utsläpp. Regeringen gav Naturvårdsverket i uppdrag att, efter samråd med Energimyndigheten, utvärdera effekterna av höjningen med avseende på hur stor reduktion av utsläppen av kväveoxider som åstadkommits på grund av höjningen samt hur företagens ökade utgifter på grund av höjningen fördelats mellan olika branscher. Naturvårdsverkets utvärdering av effekterna visar att avgiftshöjningen haft liten effekt på utsläppen. Naturvårdsverket anför att höjningen av avgiften skulle kunna förväntas öka minskningstakten, men en sådan förstärkning av trenden kan verket inte se, vilket tyder på att avgiftshöjningen har haft en begränsad effekt på de specifika utsläppen. Resultatet från utvärderingens intervjustudie med företrädare för avgiftspliktiga verksamheter bekräftar ovanstående, enligt Naturvårdsverket. Av studierna framkommer att avgiftshöjningen inte har haft någon större effekt på NO_x-utsläppen från företagens anläggningar eller på investeringar i mer omfattande NO_x-reducerande åtgärder. De utsläpp från förbränningsanläggningarna som omfattas av avgiften bedöms stå för en relativt liten del av de totala kväveoxidutsläppen i Sverige, enligt Miljödepartementet. Enligt uppgifter till utskottet har regeringen ännu inte tagit ställning till utvärderingen från Naturvårdsverket. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2012/13:MJ455 (S) yrkandena 3 och 4 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller styrmedel är naturligtvis miljö kvalitetsnormerna för luft ett viktigt styrmedel för att nå miljö kvalitetsmålet Frisk luft. Enligt budgetpropositionen för i år (utg.omr. 20) är det för större partiklar och kvävedioxid som de största problemen finns i fråga om att nå normerna. I sammanlagt 13 städer överträds en eller båda dessa normer. Enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) ska ett åtgärdsprogram upprättas om en miljö kvalitetsnorm överskrids. Sådana program finns eller håller på att utarbetas för Stockholms län och drygt ett tiotal kommuner i andra delar av landet. Antingen är det miljö kvalitetsnormen för större partiklar eller för kvävedioxid som överskrids. I några fall överskrids båda normerna. Programmen inriktas huvudsakligen på sådana åtgärder där kommunen själv och andra regionala aktörer har rådighet enligt propositionen. I fallet med större partiklar ingår åtgärder som dammbindning (som minskar uppvirvlingen av slitagepartiklar), minskad sandning vintertid och omledning av trafik till andra gator. Att minska halterna av kvävedioxid kräver bl.a. att bättre reningsteknik utvecklas och får genomslag eller att trafikmängderna minskar lokalt. I propositionen anfördes att regeringen och Transportstyrelsen har vidtagit åtgärder som minskar dubbdäckslitaget. Regeringen har dessutom gett kommunerna möjlighet att förbjuda användning av dubbdäck på enskilda gator eller i större områden. Transportstyrelsens föreskrifter har ändrats så att dubbdäck numera inte får användas längre än till den

15 april. Vidare har det beslutats att minska antalet maximalt tillåtna dubb per däck som tillverkas efter den 1 juli 2013. Att dessa lokala utsläpp minskar är en förutsättning för att miljö kvalitetsmålen för luftföroreningar ska nås enligt Miljömålsberedningens delbetänkande Etappmål i miljömålssystemet (SOU 2011:34). Frågan om kommunerna har legala möjligheter att på ett effektivt sätt åtgärda lokala miljöproblem är därför central. Utskottet konstaterar att det är kommunerna som i de flesta fall är den instans som genom samhällsplanering, tillsyn eller andra åtgärder är bäst lämpade att hantera situationer med besvärande luftföroreningar. En förutsättning är naturligtvis att föroreningshalterna på nationell nivå är på en godtagbar nivå. Utskottet vill även hänvisa till statsrådet Catharina Elmsäter-Svårds svar på fråga 2012/13:64. I svaret framhåller statsrådet att om en miljö kvalitetsnorm för utomhusluft överskrids eller riskerar att överskridas ska en bedömning av behovet av att upprätta ett åtgärdsprogram göras av Naturvårdsverket. Berörd länsstyrelse eller kommun ska därefter ta fram ett åtgärdsprogram. Syftet med åtgärdsprogram är att lägga fast de mest kostnadseffektiva och i övrigt mest lämpade åtgärder och styrmedel som kommuner och myndigheter ska vidta så att normerna följs inom utsatt tid. Hittills har ett tiotal åtgärdsprogram tagits fram för län, regioner eller kommuner. Transportrelaterade åtgärder har en stor plats i de flesta åtgärdsprogrammen eftersom vägtrafiken med få undantag är den viktigaste källan till de utsläpp som påverkar luftkvaliteten lokalt. Det kan t.ex. handla om åtgärder för en bättre kollektivtrafik, förbättrade möjligheter att cykla, parkeringspolicier, miljözoner, minskad användning av dubbdäck, miljökrav vid upphandling, lägre hastigheter eller informationsinsatser. Enligt statsrådet har åtgärdsprogrammen lett till förbättringar av luften i många tätorter. I Stockholms län har dock åtgärdsprogrammen varit otillräckliga. Länsstyrelsen i Stockholms län har därför haft i uppdrag att revidera de åtgärdsprogram som har fastställts för länet. Statsrådet framhåller också att det i några fall krävs statliga insatser för att kommuner, länsstyrelser och lands ting ska kunna vidta effektiva åtgärder. Möjligheten för kommuner att förbjuda biltrafik med dubbdäck på en viss väg eller vägsträcka är ett exempel på detta. Enligt statsrådet bedömer regeringen att kommunerna kan behöva fler instrument för att förbättra luftkvaliteten. Till detta hör ytterligare möjligheter att begränsa användningen av dubbdäck lokalt, och regeringen har inlett ett arbete för att utreda förutsättningarna för detta. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2012/13: MJ455 (S) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Om en miljö kvalitetsnorm för utomhusluft överskrids eller riskerar att överskridas ska Naturvårdsverket, så som utskottet anført ovan, göra en bedömning av om det finns ett behov av att upprätta ett åtgärdsprogram. Berörd länsstyrelse eller kommun ska därefter ta fram ett åtgärdsprogram. Programmet anger de åtgärder som behöver vidtas så att miljö kvalitetsnormer följs. Ett åtgärdsprogram tas fram genom en process i samverkan. Syftet med åtgärdsprogram är att lägga fast de mest kostnadseffektiva och

i övrigt mest lämpade åtgärder och styrmedel som kommuner och myndigheter ska vidta så att normerna följs inom utsatt tid, eller om tiden redan passerat – snarast möjligt. Genom sitt breda tillämpningsområde kan åtgärdsprogrammen omfatta alla myndigheter och kommuner som kan påverka möjligheten att följa miljökvalitetsnormerna. Rätt tillämpade leder programmen till effekter som innebär att ett antal samhällsaktörer bidrar till att normerna följs. Åtgärdsprogram ska omprövas vid behov, och minst vart 6:e år. Om åtgärdsprogram redan finns, behöver förnyad underrättelse inte ske vid upprepat överskridande. Enligt uppgifter från Miljödepartementet ger regeringen årligen länsstyrelserna ett återrapporteringsuppdrag i regleringsbrevet när det gäller åtgärdsprogrammen för miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet. Länsstyrelserna ska, för de kommuner eller områden där det fastställts åtgärdsprogram med syfte att nå miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet, redovisa i vilken grad åtgärderna har genomförts, vilken effekt åtgärderna bedöms ha haft på halterna samt om miljökvalitetsnormerna följs. Naturvårdsverket följer upp redovisningarna och har regelbunden och tät kontakt med respektive länsstyrelse under året. Enligt departementet har det under åren skett en utveckling av synen på åtgärdsprogrammen som numera är utformade för att åtgärderna verkligen ska kunna genomföras och följas upp. Åtgärdsprogrammen är dock tänkta att vara långsiktiga. Ansvaret ligger ytterst på kommunerna, men regeringen har en pådrivande roll. Miljöministern har därför under hösten 2012 besökt ett antal svenska städer som har svårt att följa EU:s luftkvalitetsnormer för att diskutera åtgärder, och hon fortsätter under våren 2013 att besöka ytterligare städer i detta syfte. Miljöministern har vid dessa besök träffat forskare, kommunala företrädare, organisationer och allmänhet för att lyfta fram goda exempel och diskutera kommande åtgärder. Enligt departementet kommer ministern i vår även att hålla ett avslutande möte som ska summera intrycken och lärdomarna från de olika städernas arbete med att nå en bättre luftkvalitet samt dra slutsatser om vad som behöver göras härnäst. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2012/13:T408 (MP) yrkandena 6 och 7 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller Sveriges roll i de internationella förhandlingarna om minskade ozonpåverkande utsläpp inom ramen för Montrealprotokollet påminner utskottet inledningsvis om att det till grund för uppföljningen av miljökvalitetsmålet Skyddande ozonskikt för närvarande finns två indikatorer som redovisas på Miljömålsportalen. Naturvårdsverket är ansvarigt för att samordna uppföljning och utvärdering av miljökvalitetsmålet. Utskottet konstaterar att utvecklingen för tillståndet i miljön är positivt och att en stor andel av de ozonnedbrytande ämnena är avvecklade. En minskning av utsläpp och halter i atmosfären gäller för alla ozonnedbrytande ämnen utom HCFC och lustgas (N₂O). Utsläppen i dag kommer främst från kvarvarande mängder i produkter samt fortsatt produktion av HCFC i utvecklingsländerna. Enligt en överenskommelse inom Montrealprotokollet (2007) ska dock konsumtion och produktion av HCFC, i huvudsak, vara

avvecklat till 2020 i industriländerna och till 2030 i utvecklingsländerna. Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljö kvalitetsmålen för 2012 pekar befintligt underlag på att ozonskiktets återväxt kommer att påbörjas redan före 2020. Så som regeringen påpekar i budgetpropositionen för 2013 är det dock med tanke på ozonskiktets globala natur avgörande att det internationella samarbetet är framgångsrikt. Även om man bedömer att målet kan nås är det viktigt att fortsätta arbetet med åtgärder. Utskottet anser i likhet med regeringen att det i arbetet med avvecklingen av ozonnedbrytande ämnen också är viktigt att beakta alternativen så att dessa inte orsakar andra stora miljöproblem och/eller stor påverkan på klimatet. Det är vidare viktigt att arbetet inte urholkas av illegal handel, inklusive export och import, med ozonnedbrytande ämnen och produkter. Enligt Miljödepartementet har Sverige länge haft en aktiv roll inom ramen för Montrealprotokollet och i arbetet med att utveckla det och kommer även fortsättningsvis att ha det. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2012/13: MJ455 (S) yrkande 19 lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, SD, V, KD) om klimatpolitik som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 2 (S), 3 (MP), 4 (SD) och 5 (V).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2010/11: MJU12 Klimatpolitik m.m., 2011/12: MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och 2011/12: MJU25 Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Globalt samarbete, punkt 1 (S)**

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Piry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 och avslår motion 2012/13: U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7.

Ställningstagande

Mycket av den nya forskningen gör gällande att målet att hejda temperaturförändringarna vid 2 grader med stor sannolikhet är otillräckligt. Effekterna vid 2 grader förskräcker. Dessutom riskerar tröskeleffekterna som tar fart vid denna temperatur att ytterligare höja temperaturen oavsett människans påverkan. Därför menar många forskare att målet borde ligga på 1,5 grader, något som också utreds inom ramen för FN:s klimatkonvention och stöds av flera länder. Väsentligt för klimatpolitiken är att utsläppen samlas i atmosfären. Det handlar alltså inte om att hitta rätt nivå på utsläppen utan att se till att den mängd utsläpp som samlas runt jorden inte når över en viss koncentration. Hur stor den koncentrationen är för att undvika t.ex. 2 grader är forskarna osäkra på. Men FN:s klimatpanel IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) räknar med en klimatkänslighet på 3 grader, vilket innebär att temperaturen stiger med 3 grader när mängden koldioxidekvivalenter fördubblas. Det är alltså viktigare hur mycket vi hinner släppa ut innan utsläppen upphör än vilket datum de upphör. Det är också viktigt att utsläppskurvan börjar plana ut så snabbt som möjligt, annars hinner vi släppa ut för mycket.

Världens länder enades i Durban om ett nytt internationellt avtal om stegvisa utsläppsminskningar som ska börja gälla från 2020 och som ska vara på plats senast 2015. Världens stora "utsläppare" kommer inte att behöva minska utsläppen förrän då. Bedömningar från klimatexperter och

miljöorganisationer är att de utsläppsmängder som sker i och med detta leder oss in i en värld med 3–4 graders temperaturhöjning. Enligt FN:s klimatpanel innebär 4 grader att öknarna breder ut sig över världen t.ex. i Spanien och Sydeuropa, att stora problem med stormar och skogsbränder hotar regnskogens existens, att kustöversvämningar drabbar miljontals människor, att sjukdomar ökar vilket belastar hälsovården till bristningsgränsen, att livsmedelsproduktionen minskar vilket leder till ökad svält världen över, att upp till 250 miljoner människor får brist på vatten och att fyra av tio växt- och djurarter på planeten inte klarar stressen utan utrotas.

De internationella klimatförhandlingarna har alltså hittills gett, menar vi, ett helt otillräckligt resultat för att skydda människor och de kan inte heller garantera att utsläppen minskar, varken så som vetenskapen och vår planet kräver eller som länderna tidigare utlovat. I stället riskerar det att låsa utsläppen på höga nivåer under många år framåt. Efter tre misslyckanden borde det vara värt att pröva en ny strategi i klimatförhandlingarna – en som bygger mindre på hot och mer på förtroende och respekt. Det handlar om att på allvar sätta fart med investeringar på hemmaplan i förnybart, i infrastruktur och energieffektivisering, om att visa att en mer progressiv klimatpolitik tjänar oss väl, stärker vår konkurrenskraft, bygger broar till jobb och välfärd. Svenskt utvecklingssamarbete ska vara klimatsäkert. Vi vill stärka det globala samarbetet inom detta område.

Detta bör ges regeringen till känna.

2. Den gröna fonden och innovativa finansieringsmekanismer m.m., punkt 2 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 7 och 2012/13: MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Såväl Bali Action Plan, klimatkonventionen, Kyotoprotokollet som avtalet i Durban från 2011 påvisar att nya pengar måste fram för att utvecklingsländerna ska kunna möta klimatomställningen. Vi anser att Sverige ska vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatomställningsåtgärder. En av de internationella klimatförhandlingarnas få framgångar är upprättandet av den gröna klimatfonden (Green Climate

Fund) vars syfte är att finansiera klimatåtgärder i utvecklingsländerna. Industriländer ska skala upp finansieringen till fonden till 100 miljarder US-dollar årligen fr.o.m. 2020. Som finansiering har nämnts intäkter från utsläppshandel och en internationell skatt på utsläpp från flyg och sjöfart. Vi menar att Sverige ska vara drivande för att Europa ska stå för en generös andel av fonden och för att utveckla de nya finansieringsmekanismer som krävs. Det finns många exempel på sådana mekanismer. Sverige bör ta initiativ till att påskynda arbetet med mekanismerna. Det är viktigt att EU snabbt klarlägger för omvärlden vilken den europeiska insatsen i fonden ska bli. I detta arbete bör tydliggöras att intäkterna från EU:s handel med utsläppsrätter (ETS) ska bidra till finansieringen. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Medel för finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer, punkt 3 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 4 och 2012/13: MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 2 och 5.

Ställningstagande

Inför COP 15 i Köpenhamn enades de rika länderna om att medverka till att ca 100 miljarder US-dollar per år skapas för klimatarbete från 2020. Hittills har Sveriges bidrag i realiteten varit nära noll. Sveriges internationella åtaganden genom klimatkonventionen kräver nya finansieringsformer och finansieringskanaler. Finansieringsbehovet är mycket stort. Hittills har regeringen finansierat investeringarna i huvudsak genom avräkning eller dubbel bokföring av biståndet. Sverige har, således, inte ens närmat sig sitt internationella åtagande om additionella medel. De belopp som avräknats från biståndet är alldeles för låga jämfört med de behov som finns, jämfört med det internationella åtagandet (100 miljarder US-dollar) och särskilt jämfört med Sveriges ansvar enligt Greenhouse Development Rights (GDR). Vi anser att Sveriges bidrag till internationell klimatfinansiering ska vara additionell utöver det officiella biståndet på 1 procent av BNI.

När det gäller finansieringen väntar alla på de s.k. innovativa finansieringsmekanismer, som behöver utgöra större delen av finansieringen. Dessvärre utvecklas dessa mycket långsamt i dag. Vi anser att Sverige på sikt ska ta sitt ansvar för finansiering av det internationella klimatarbetet i enlighet med GDR-modellen. På sikt kommer det att innebära överföring

av stora belopp som bör finansieras med hjälp av nya mekanismer. I väntan på att dessa utvecklas behöver vi ta det ansvar som vi har lovat i internationella förhandlingar utan att tumma på biståndet. Sverige måste börja avsätta dessa medel redan nu och sedan bygga upp mot den nivå som motsvarar vårt ansvar enligt våra åtaganden och GDR. Därtill bör vi visa våra intentioner att bygga upp Gröna fonden genom ett konkret anslag till dess uppbyggnad.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. Internationell granskning av CDM, punkt 4 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Själva idén med Clean Development Mechanism (CDM) är att det ska vara billigare och mer kostnadseffektivt att klimatinvestera i fattiga länder än att endast genomföra nationella klimatåtgärder. Men CDM:s kostnadseffektivitet ifrågasätts. Sandro Scocco och Eva Alfredsson skriver i rapporten *Konsten att nå både klimatmål och tillväxt* (Institutet för tillväxtpolitiska studier [ITPS], nuvarande *Tillväxtanalys*, 2008) att kostnadseffektiviteten för åtgärder på hemmaplan kraftigt underskattas. De menar att föreställningen att det är billigt att minska utsläppen i länder som är fattiga inte stämmer och att regeringens klimatpolitik till stora delar vilar på en felaktig verklighetsbeskrivning. Även den liberala tankesmedjan *Fores* ifrågasätter CDM:s kostnadseffektivitet. De menar att det är "en överdrift" att kalla CDM för kostnadseffektiv. Det mest effektiva sättet att minska utsläppen är att alla minskar sina egna utsläpp på hemmaplan. Att köpa utsläppsminskningar utomlands kommer alltid att vara sämre än det, enligt *Fores*. Vänsterpartiet menar att CDM-systemet måste utvärderas i grunden. Innan en sådan utvärdering har gjorts borde den svenska regeringen avstå från att använda CDM. Sverige bör verka för en internationell översyn som gör en noggrann utvärdering av CDM. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Sänkör, punkt 5 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan L6fstrand (S), Hel6n Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pory Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

F6rslag till riksdagsbeslut

Vi anser att f6rslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha f6ljande lydelse:

Riksdagen tillk6nnager f6r regeringen som sin mening vad som anf6rs i reservationen. D6rmed bifaller riksdagen motion

2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 2 och avsl6r motion

2012/13: MJ410 av Johnny Skalin (SD).

St6llningstagande

I den vetenskapliga debatten har fr6gan v6ckts om de naturliga s6nkorna kan vara p6 v6g att bli m6ttade. De globala ekosystemens f6rm6ga att ta upp v6xthusgaser har nu uppskattats minska med ca 1 procent per decennium och dessv6rre i en 6kande takt. Om forskarnas scenarier har underskattat effekterna, kanske v6ldsamt, av den minskande upptagningsf6rm6gan f6r utsl6ppen st6rre p6verkan p6 klimatet 6n vad som hittills har varit fallet eftersom de hittills har "r6knat bort" h6lften. 6kande os6kerhet om naturliga s6nk6r har angetts som en av 2011 6rs vetenskapliga 6verraskningar. Vi anser att tre prelimin6ra slutsatser kan dras av detta.

- S6nk6r spelar en helt central roll f6r att minska konsekvenserna av m6nniskans utsl6pp av v6xthusgaser. Vi b6r g6ra allt som vi rimligen kan f6r att uppr6th6lla eller 6ka s6nkornas upptag.
- Vetenskaplig os6kerhet g6r dock att vi inte kan r6kna hem 6tg6rder f6r att 6ka markens f6rm6ga att ta upp v6xthusgaser. Att kvitta utsl6pp mot uppskattade s6nk6r 6r i dagens l6ge 6vetenskapligt och oansvarigt.
- I internationella f6rhandlingar b6r Sverige arbeta f6r att industril6nder 6kar sina s6nk6r, men inte anv6nder uppskattade s6nk6r till att kvitta utsl6pp.

Detta b6r ges regeringen till k6nna.

6. S6nk6r, punkt 5 (SD)

av Josef Fransson (SD).

F6rslag till riksdagsbeslut

Jag anser att f6rslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha f6ljande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ410 av Johnny Skalin (SD) och avslår motion 2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vid klimatmötet i Durban 2011 enades man om ett paketbeslut för en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet där en del av beslutet avsåg de internationella bokföringsreglerna för LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry). Som med så mycket annat lägger sig EU i genomförandet av de åtaganden vi gjort enligt detta internationella avtal. EU-kommissionen har beslutat att LULUCF-sektorn inte ska inkluderas i EU-ländernas EU-interna utsläppsåtagande. På så sätt får vi det sämsta av två världar, nämligen ett kostsamt och resurskrävande bokföringssystem utan att det skapas några som helst incitament till ett bättre skogsbruk. Sverigedemokraternas uppfattning är att LULUCF snarast möjligt ska genomföras som en integrerad del i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod. Detta skapar starka incitament att, för ändamålet, fortsätta att förbättra det svenska skogsbruket, samtidigt som det värnar svenska jobb och svensk konkurrenskraft. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Jämställdhetsperspektivet, punkt 6 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

Globalt har genusinriktade projekt som syftar till att antingen minska utsläppen eller anpassa sig till klimatförändringarna visat att kvinnors fulla delaktighet i beslut räddar liv, skyddar känsliga naturresurser och minskar utsläppen av växthusgaser. Alla mekanismer eller finansieringar för katastrofhantering, utsläppsminskning eller anpassning kommer att vara otillräckliga ifall kvinnor inte deltar fullt ut i utformning, beslutsfattande och genomförande. För att klimatanpassningen ska vara effektiv måste bakomliggande underlag innehålla genusanalyser av de åtgärder som görs.

Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Skydd av Arktis, punkt 7 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8.

Ställningstagande

Klimatförändringarna får snabba och dramatiska effekter vid polerna. Sommaren 2012 blev den sommar då isen i Arktis smälte som mest sedan mätningarna inleddes. Men avsmältningen av de arktiska havsisarna medför också att områden som tidigare skyddats av istäcket nu av många anses bli tillgängliga för utvinning av naturresurser som fisk, gas, olja och mineraler. Uppskattningar från US Geological Survey talar om att 20–25 procent av världens potentiella kvarvarande olje- och naturgasresurser kan finnas i Arktis. Arktis står därför inför stora förändringar. Klimatförändringarna skapar nya utmaningar som vi måste förhålla oss till och påverka. Om länder och företag väljer att investera i förnybar energi och klimatsmarta innovationer i stället för i att borra efter svåråtkomlig olja får vi en rimlig chans både att skydda Arktis mot katastrofala oljeutsläpp och bromsa de klimatförändringar som så tydligt hotar regionen. Vi menar att framväxande aktiviteter måste styras av starka regelverk med krav på bästa tillgängliga teknik och försiktighetsprincip utifrån hårda miljökrav.

De delar av Arktis som tidigare har varit skyddade av ett permanent havsistäcke måste skyddas med ett starkt bindande regelverk och fredas från olje- och naturgasexploatering och från fiske med destruktiva redskap och på hotade bestånd. För resterande Arktis måste samarbetet stärkas mellan länderna. Samarbetet bör utgå från överenskommelsen i FN:s konvention om biologisk mångfald om att människans tryck på särskilt känsliga ekosystem ska minimeras. Vi anser att Sverige, med utgångspunkt från både konventionen om biologisk mångfald och klimatkonventionen, kan ifrågasätta framtida olje- och naturgasexploatering i området. Med respekt för varje lands rätt att själv besluta om sina naturtillgångar

och med respekt för FN:s havsrättskonvention ska Sverige i internationella sammanhang verka för ett långsiktigt skydd för de känsliga miljöerna i Arktis.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Restriktioner mot utvinning av fossila bränslen, punkt 8 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

En tillbakablick visar att klimatkonventionen och Kyotoprotokollet inte ens har skapat ett hack i kurvan över ständigt ökande utsläpp – under 2000-talet har ökningen snarare varit större än tidigare. Vi kan inte lita på att alla världens politiker på kort tid ska vakna upp och genomföra åtgärder som begränsar användningen av fossila bränslen i den utsträckning som krävs, eller förlita oss på att ett internationellt system för handel med utsläppsrätter får tillräckligt genomslag tillräckligt fort. Problemet bör även angripas vid dess bokstavliga källa: utvinningen av fossila bränslen. Kolet – i form av olja, kol och gas – måste få ligga kvar i marken. Detta bör vara en del av den lösning som förhandlas i kommande klimatavtal. Situationen allvar ställs på sin spets i Arktisområdet. Sverige ska ha en konsekvent linje i klimatfrågan och bör gå i framkant. Därför bör ett tydligt förbud mot såväl prospektering som utvinning av kol, olja och naturgas införas. På så sätt visar vi att Sverige sätter kampen mot klimatförändringarna före kortsiktiga ekonomiska nationella intressen. Regeringen bör även verka internationellt för att få andra länder att införa restriktioner mot utvinning av fossila bränslen inom sina territorier. I Arktiska rådet bör Sverige ta initiativ till att göra Arktis till en skyddad zon på ett liknande sätt som har skett i Antarktis. Detta bör ges regeringen till känna.

10. EU:s mål för utsläppsminskning, punkt 9 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

EU:s målsättning är att minska utsläppen med 20 procent till 2020, men att detta kan höjas till 30 procent om andra länder höjer sina åtaganden. Vi menar att detta defensiva ställningstagande bygger på en felaktig föreställning om att det är samhällsekonomiskt olönsamt att gå före i en nödvändig omställning. På toppmötet i Bali anslöt sig EU dessutom till IPCC:s forskningsrapport som kräver minskningar på 25–40 procent i den utvecklade delen av världen till 2020. Ska de rika länderna nå detta mål måste Sverige och EU gå före. EU bör därför ta på sig utsläppsminskningar med minst 30 procent till 2020. Detta bör ges regeringen till känna.

11. EU:s färdplan för utsläppsminskningar, punkt 10 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

EU bör anta den färdplan mot 2050 som kommissionen lagt fram. Detta har blockerats av några medlemsländer. Här måste Sveriges och EU:s insatser för att övertyga de tveksamma länderna öka. Regeringen bör stödja kommissionens arbete i detta. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Handel med utsläppsrätter inom EU, punkt 11 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

I praktiken är EU:s utsläppstak verkningslös i dag. Anläggningarna som ingår i utsläppshandeln behöver inte ens använda alla de utsläppsrätter som delas ut. Många företag sparar nu utsläppsrätterna för framtida behov och marknaden för utsläppsrätter har mer eller mindre havererat. Vi anser att EU:s reduktionsmål till 2020 behöver skärpas från –20 till –40 procent. En följd av detta är att även taket för den handlande sektorn behöver sänkas. För närvarande ligger tilldelningen av utsläppsrätter långt över efterfrågan och det finns ett stort antal oanvända utsläppsrätter. Om Sverige ska ta sin del av ansvaret för att nå temperaturmålen behöver utsläppen från den handlande sektorn i Sverige liksom i resten av EU minska snabbt och betydligt snabbare än vad EU:s utsläppstak medför. Sverige bör kraftfullt och tydligt arbeta inom EU för att minska tilldelningen av utsläppsrätter. Detta bör ges regeringen till känna.

13. EU:s krav om utsläpp från personbilar, punkt 12 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 24.

Ställningstagande

Nu har EU-kommissionen arbetat fram en ny lagstiftning som sätter kraven till 2020. Lagkravet är 95 gram koldioxid per kilometer till 2020. Vi stöder principerna i EU-kommissionens förslag. Det är utformat så att det

ger en konkurrensneutralitet mellan de olika biltillverkarna i EU. Det kan även vara en fördel med ett nytt långsiktigt mål för 2025. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Nordiskt samarbete kring anpassning, punkt 13 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyyry Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13: MJ222 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S) yrkande 2.

Ställningstagande

Klimatanpassningsarbetet behöver stärkas och samordnas på både central och regional nivå. Arbetet måste genomsyra hela samhället. Staten bör ta ett helhetsgrepp och tillsammans med länsstyrelserna ta fram en nationell klimatanpassningsstrategi som också tar hänsyn till regionala skillnader. Det är viktigt med ett politiskt helhetsansvar där departement, myndigheter och organisationer samverkar. Det behövs även ett nordiskt helhetsgrepp och ett fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna för att klimatanpassa samhället. De nordiska länderna kan hjälpas åt med både forskning, pilotprojekt och större investeringar. Det finns också behov av ett bredare erfarenhetsutbyte mellan länderna där exempel på framgångsrika lokala och regionala anpassningsstrategier lyfts fram. Detta bör ges regeringen till känna.

15. GDR utgångspunkt för svensk klimatpolitik, punkt 14 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13: MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Greenhouse Development Rights (GDR) har blivit en viktig referenspunkt i de internationella klimatförhandlingarna. GDR är en modell för att beräkna och planera en ansvarig klimatpolitik genom reduktioner på hemmaplan och finansiering av reduktioner i utvecklingsländer. Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag om hur GDR kan utgöra en utgångspunkt för den svenska klimatpolitiken. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Svenska utsläppsmål m.m., punkt 15 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lövstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Piry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 11 samt avslår motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 5 i denna del.

Ställningstagande

Det första målet som riksdagens borgerliga majoritet beslutade om 2009 innebär att Sverige ska ha minskat sina utsläpp med 40 procent 2020 jämfört med 1990. Målet gäller endast de utsläpp som sker utanför EU:s handel med utsläppsrätter. Grundproblemet är att det 1990 inte fanns någon handlande sektor. Regeringen uppger i budgetpropositionen att målet innebär en minskning med 20 miljoner ton koldioxidekvivalenter jämfört med 1990. Om 20 miljoner ton motsvarar en 40-procentig minskning innebär det att regeringen menar att utsläppen från den icke-handlande sektorn 1990 var 50 miljoner ton. Men hur den siffran tagits fram är oklart. Vilken definition av den icke-handlande sektorn har använts? Reglerna har ju ändrats under perioden. Vi menar att regeringen bör rapportera till riksdagen vilken utsläppsnivå som dagens utsläpp ska jämföras med för att bedöma måluppfyllelsen för riksdagens klimatmål för 2020.

För klimatmålet – att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp 2050 – råder osäkerhet. Menas med begreppet ”nettoutsläpp” att den nettoinbinding av kol som den svenska skogen och marken gör ska dras från de totala utsläppen? Eller innebär ”inga nettoutsläpp” det som regeringen aviserade i ett pressmeddelande den 15 november 2011: ”Miljöminister Lena Ek startar arbetet för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050.”? Naturvårdsver-

ket har ett regeringsuppdrag att arbeta med en plan för att nå 2050-målet. En del av svaret finns i Naturvårdsverkets delrapport. Verket menar att propositionstexten kan tolkas som att de kvarvarande utsläppen inom landet uppvägs av att "Sverige genom medvetet politiska beslut förstärker kolförrådet i skog och mark". I rapporten skriver Naturvårdsverket att klimatpropositionen också kan tolkas som om utsläppen enligt visionen 2050 är nära noll i energi- och transportsektorn och att endast utsläpp i jordbrukssektorn samt små utsläpp i industrin kvarstår. Detta är en beskrivning som mer svarar mot det socialdemokratiska förslaget som innebär att målet för 2050 ska vara att utsläppen minskat med 90 procent jämfört med 1990. Vi menar att 2050-målet som det nu är formulerat i riksdagens beslut är för oklart och med den tolkning som Naturvårdsverket är inne på till och med kan innebära en ambitionsminskning och är oprecist. Vi menar att riksdagen bör besluta om ett nytt klimatmål för 2050 som innebär följande: "År 2050 är Sverige fritt från fossila bränslen. Utsläppen av växthusgaser har minskat med minst 90 procent jämfört med 1990."

Detta bör ges regeringen till känna.

17. Svenska utsläppsmål m.m., punkt 15 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 5 i denna del och avslår motionerna

2012/13: U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 11.

Ställningstagande

För att klara 1,5-gradersmålet behöver de globala utsläppen helt upphöra till 2050 och utsläppen i rika länder vara nära noll redan 2030 för att ge fattiga länder utrymme för ökade utsläpp. Studier som har gjorts över möjligheten att minska utsläppen i Sverige antyder dock att en så snabb minskning inte är möjlig utan mycket stora social-ekonomiska konsekvenser. Miljöpartiet de gröna anser därför att Sveriges ansvar ska uppfyllas genom att vi inom landet minskar våra utsläpp till nära noll 2050 enligt en linjär minskning från 2012. Det innebär en reduktion av Sveriges utsläpp till 2020 med nästan 40 procent och en minskning med 66 procent till 2030 jämfört med 1990. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Svenska utsläppsmål m.m., punkt 15 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 11 samt

2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 5 i denna del.

Ställningstagande

För att uppnå ett globalt 1,5-gradersmål anser Vänsterpartiet att Sverige måste skärpa sina nationella utsläppsmålsminskningsmål till 2020 och 2050. Till 2020 ska de totala svenska utsläppen av växthusgaser minska med minst 45 procent (jämfört med 1990) genom åtgärder inom landet; för den icke-handlande sektorn innebär detta minskningar med 52 procent i Sverige jämfört med 1990. Dessutom ska Sverige hjälpa andra länder att kraftigt minska sina utsläpp genom klimatbistånd och ny klimatfinansiering inom främst FN:s regi. Till 2050 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med 100 procent, dvs. vara noll. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Svenskt klimatpolitiskt ramverk, punkt 16 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 21,

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12 och

2012/13:MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi tror att 2050-målet blir svårt att nå utan ett sammanhängande klimatpolitiskt ramverk som regeringen har att följa. Ramverket för klimatpolitiken bör beslutas i bred enighet för att staka ut en hållbar väg mot 2050-målet.

Målet är att skapa en stabil och långsiktig klimatpolitik genom att ge den tydliga spelregler som skapar disciplin, trovärdighet, transparens och målstyrning. Samtidigt måste ramverket medge utrymme för politiska prioriteringar och val av styrmedel samt vara flexibelt för oväntade händelser i omvärlden. Det långsiktiga målet bör ta sikte på 2050 och ange hur stora utsläpp av växthusgaser som kan ske inom riket detta år.

I Storbritannien har man med framgång infört en klimatlag i linje med det ramverk vi skissar på här, med en självständig klimatkommitté bestående av experter inom relevanta områden, som granskar politiken ur ett klimatperspektiv och är rådgivande till regeringen.

Följande viktiga delar bör finnas med i ett svenskt klimatpolitiskt ramverk:

- Tiden fram till målåret delas in i budgetperioder med tydliga utsläppstak och regler för hur målen ska nås.
- Årlig återrapportering om måluppfyllelse till riksdagen i samband med budgetpropositionen som underlag för riksdagens beslut om styrmedel och styrmedelsnivåer.
- Regelbunden uppföljning av vår konsumtions klimatpåverkan (utsläpp orsakade av varor vi importerar minus utsläpp från varor vi exporterar).

Detta bör ges regeringen till känna.

20. Konsumtionsbaserade utsläpp, punkt 17 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 27 och

avslår motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28.

Ställningstagande

En studie av globala energisystem vid Uppsala universitet presenterade i september 2011 Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser. Resultatet från studien visar att de totala utsläppen har ökat med ca 20 procent under perioden 1993–2005. I den officiella statistiken för Sverige under samma period uppvisas i stället en minskning med 10 procent. Vi anser att detta belyser två viktiga insikter: Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och klimatpåverkan är inte brutet i Sverige som regeringen hävdar samt för att upprätta rättvisa globala klimatavtal och nationella målsättningar måste konsumtionsbaserad bokföring bli central. I

nuläget rapporterar Naturvårdsverket sin officiella statistik av växthusgasutsläpp till UNFCCC, FN:s klimatkonvention. I denna statistik ingår endast de utsläpp som sker inom Sverige. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även lägga de konsumtionsbaserade utsläppen. Detta bör ges regeringen till känna.

21. Överskott av utsläppsrättigheter m.m., punkt 18 (S, MP, V)
av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 23 och 2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 och avslår motion 2012/13: MJ334 av Gunilla Nordgren (M).

Ställningstagande

EU har spelat en positiv roll för att få till stånd en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet. Det är oerhört viktigt för att hålla ihop idén att industriländerna tar på sig ansvar för de utsläpp de gjort. EU drev också på för skrivningarna om ett mer lagligt bindande ramverk. En del i detta borde vara att Kyotoprotokollets alla överskott av utsläppskrediter ska klip-pas sönder. Sverige har ett betydande överskott av utsläppsrätter. Överskot-tet av utsläppsrätter, jämfört med Sveriges åtagande enligt Kyotoavtalet, väntas uppgå till drygt 70 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är mer än Sveriges totala utsläpp av växthusgaser under 2009 (60 miljoner ton). Det ekonomiska värdet på överskottet bedöms vara betydande. Enligt Kyo-toavtalet kan överskottet annulleras, sparas eller säljas. Om Sverige annul-lerar, alltså upphäver, överskottet skulle svenskarnas klimatansträngningar för minskade utsläpp bli bestående. Om Sverige i stället väljer att sälja hela överskottet skulle en betydande del av de ansträngningar som gjorts av svenska medborgare bli effektlösa. De koldioxidutsläpp svenskarna spa-rat under 20 år kan då ske i ett annat land. Att spara överskottet för att eventuellt använda det i framtiden skulle innebära att dessa ökade utsläpp sker längre fram. Det råder alltså ingen tvekan om vad som är bäst för klimatet. Storbritannien har redan fattat beslut om annullering. Eftersom det är möjligt att ta med sig överskottet till nästa åtagandeperiod (2013–2020) bör Sverige annullera sina krediter omgående för att säkerställa att

alla ansträngningar som gjorts i Sverige sedan 1990 inte blir förgäves genom att utsläppen i stället sker någon annanstans. Detta bör ges regeringen till känna.

22. Gold Standard på CDM, punkt 19 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Ställningstagande

Clean Development Mechanism (CDM) går ut på att ett land som har svårt att minska sina egna utsläpp i stället kan köpa utsläppskrediter från energiprojekt i utvecklingsländer och sedan räkna av dessa mot sina egna utsläpp. Systemet fungerar dåligt, bl.a. anses så mycket som hälften av dessa projekt inte bidra till minskade utsläpp och det har också funnits kritik mot projektens förhållande till fattiga människors perspektiv och rättigheter. Det finns också en kritik mot att systemet inte garanterar principen om additionalitet. Vi anser att kraven på CDM måste höjas så att de uppfyller höga krav, minst s.k. Gold Standard. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Minskad påverkan från köttkonsumtion m.m., punkt 20 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 25 och 2012/13:MJ404 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motion 2012/13:MJ374 av Kent Härstedt (S).

Ställningstagande

Sedan 1990 har genomsnittsvenskens konsumtion av kött och köttprodukter ökat med 44 procent. Denna överkonsumtion skadar inte bara hälsan utan också i högsta grad miljön. Av hänsyn till klimatet bör konsumtionen av kött från idisslare minska, då dessa orsakar större utsläpp av växthusgaser än kycklingar och grisar. Även kycklingar och grisar har dock i allmänhet betydligt högre klimatpåverkan än vegetabiliska proteinkällor, och djurens välfärd kan dessutom starkt ifrågasättas. Av hänsyn till den biologiska mångfalden bör naturbeteskött prioriteras. En sammanvägd miljöbedömning skulle därför kunna landa i att konsumtionen av alla köttslag utom naturbeteskött behöver minska.

Riksdag och regering har en helt avgörande roll för att underlätta för svenskarna att fortsätta att minska sin klimatpåverkan genom ett klimatsmart ätande. Precis som Klimatberedningen (SOU 2008:24) har konstaterat saknas det styrmedel inom jordbrukssektorn som är direkt riktade mot att minska utsläppen av växthusgaser. En ansvarsfull hållning vore därför att exempelvis anta ett nationellt mål om en minskad köttkonsumtion. Detta bör kompletteras med ett motsvarande mål om minskad klimatbelastning från köttkonsumtionen för att också uppmärksamma de åtgärder som kan göras på produktionssidan, även om vissa av de utsläpp som härrör från biologiska processer kan vara svåra att påverka i större grad utan risk för oönskade bieffekter. Detta kan ske inom ramen för en handlingsplan för hur klimatpåverkan från livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.

Bara mål är dock sällan tillräckligt för att nå en förändring. Den offentliga upphandlingen, till skolkök, sjukhuskök och liknande, bör rimligen dra sitt strå till stacken för att minska den mängd kött som serveras. Aktörer som jobbar med kunskapsstöd till upphandlare, kostansvariga, kockar och andra som är involverade i de offentliga måltiderna bör ges stöd om hur man på bästa sätt ökar inslaget av goda och näringsrika gröna rätter. Vi kan också ge uppdrag till statliga verksamheter med stor måltidsverksamhet som försvaret och kriminalvården att minska mängden kött.

Detta bör ges regeringen till känna.

24. Biogasutveckling, punkt 21 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

En viktig energikälla som har dubbel klimatnytta är biogasen. Den både tar bort klimatskadliga utsläpp av metangas och ersätter fossila bränslen. Produktionen och efterfrågan har växt starkt i Sverige de sista åren, men vi ser det som oroande att biogasproduktionen inte klarar att fylla hela efterfrågan utan att mycket fossil naturgas importeras och blandas med biogasen. Naturgasen är billig och vi oroar oss för att de nya ledningar som planeras låser in investeringar i naturgasen för lång tid och på så sätt bromsar biogasutvecklingen. Vi delar den positiva inställning till biogas som regeringen ofta uttrycker i ord. Men vi saknar en sammanhållen politik med statliga mål för produktion och användning av biogas. Det behövs också mer stabila och långsiktiga incitament som underlättar investeringar. Vi behöver bygga ut biogasproduktionen i Sverige kraftigt. Till det behövs en övergripande plan för hur stat, regioner och kommuner ska kunna samarbeta och hur företag ska kunna utvecklas och testa innovationer och pilotprojekt. Vi menar att regeringen ska presentera en tvärspektoriell biogasstrategi för riksdagen. Detta bör ges regeringen till känna.

25. Regelförenkling vid biogasproduktion m.m., punkt 22 (SD) av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2012/13:MJ409 av Josef Fransson (SD) yrkandena 3–5.

Ställningstagande

Små biogasproducenter som använder stallgödsel som substrat är i dag begränsade av regelverk som endast möjliggör användande av stallgödsel och kräver att endast tre givare och mottagare får vara inblandade i samrötning samt spridning av gödselprodukten efter rötning. Att begränsa antalet till tre parter sätter upp hinder för företagens förutsättningar för utveckling. Det är därför vår åsikt att regelverket bör omprövas för att se om detta verkligen är nödvändigt.

Vissa små biogasproducenter efterfrågar en möjlighet att kunna ta emot matrester, t.ex. från skolkök, att blanda in med stallgödseln i röttningsprocessen. Det är i dag inte tillåtet på grund av risken för smittspridning, men samtidigt kan anföras att i det fall salmonellabakterier påträffas i matresterna från ett skolkök existerar mer allvarliga problem än eventuell smittspridning vid en röttningsprocess. Det bör inte vara svårt att få fram säkra

förfaranden för att små biogasproducenter, utan egen hygienisering av substrat, ska kunna ta emot och hantera visst avfall utöver stallgödsel. Det är vår mening att regelverket även i detta sammanhang bör omprövas och utvecklas.

Biogödsel är en förlustaffär för biogasproducenten, även om restprodukten av biogasproduktion givetvis måste hanteras. Den är samtidigt ett bra sätt att återföra näringsämnen från stad till landsbygd. För att minska förlusterna och stimulera processen vill Sverigedemokraterna se över möjligheterna att ge stöd till biogödseln då detta bidrar till minskad import av handelsgödsel.

Detta bör ges regeringen till känna.

26. Hållbara biodrivmedel, punkt 23 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:Sk419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna

2012/13:MJ430 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–3 och

2012/13:MJ449 av Mats Pertoft (MP).

Ställningstagande

Ett bränsle som påverkar miljön lite ska gynnas ekonomiskt i förhållande till ett bränsle som har hög miljöpåverkan. På lång sikt bör skattesubventioner till hållbara drivmedel fasas ut och beskattas utifrån miljöpåverkan. En given utgångspunkt i samband med produktion av biobränslen är att produktionen av biodrivmedel måste leda till minst 60 procents reduktion av koldioxidutsläppen, att den biologiska mångfalden inte hotas, att framställningen inte sker på bekostnad av livsmedelsproduktionen i regioner där det råder brist på mat, att det betalas ut skäliga löner, att arbetsförhållanden är säkra och rimliga samt att produktionen inte tränger ut lokalbefolkningen. För att få hållbara drivmedel vill vi följande:

- Tillsätt en utredning som på vetenskaplig grund går igenom olika bränslesorter utifrån ett livscykelperspektiv.
- Certifiera allt fordonsbränsle, även bensin och diesel, utifrån sociala och ekologiska hållbarhetskriterier.
- Regeringen ska återkomma med ett nytt lagförslag som på allvar leder till reduktion av växthusgaser med minst 60 procent i förhållande till utsläppet om fossila bränslen i stället hade använts.

- Sverige verkar internationellt för att det införs en internationell certifiering för hållbar odling av bioenergi.
- Sverige bidrar genom t.ex. biståndsmedel till att bygga upp institutionell kapacitet i fattigare länder för att dessa ska kunna säkerställa att certifieringssystemen följs.
- Utbyggnaden av förnybara bränslen påskyndas genom ett investeringsprogram för el och biogas, motsvarande 200 miljoner kronor per år.
- Fram till 2015 undantas höginblandad etanol, biogas, el och andra hållbarare drivmedel från energi- och koldioxidskatt och i god tid före 2015 ges en signal om skattebefrielsen ska fortsätta eller ej.
- Sveriges mål om att andelen förnybara drivmedel i transportsektorn ska vara 10 procent till 2020 bör höjas till 25 procent.

Detta bör ges regeringen till känna.

27. Hållbara biodrivmedel, punkt 23 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13: MJ430 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2012/13: Sk419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 2 och 2012/13: MJ449 av Mats Pertoft (MP).

Ställningstagande

Sveriges beslutsfattare har i strävan efter förnybara drivmedel satsat stort på etanol och biodiesel. Framöver väntas nya ambitionshöjningar och det har föreslagits en kvotplikt som ska tvinga leverantörer att blanda in 10 procent etanol i bensinen och 7 procent FAME i dieseln. Ett högre råvarupris leder också ofrånkomligt till att det blir lönsamt att odla upp nya områden. Att ta nya marker i anspråk genererar vanligtvis en s.k. koldioxid-skuld, som kan ta årtionden att kompensera för genom användning av biodrivmedel. I rapporten Etanolens koldioxideffekter (S. Wibe, 2010) dras slutsatsen att etanolen leder till ökade utsläpp, jämfört med motsvarande transportarbete med bensin, under de första 50–60 åren. Det går även åt väsentligt mycket mer energi till att framställa etanol än till att utvinna bensin. Den eventuella utsläppsminskningen som görs vid själva förbränningsprocessen äts då delvis upp av den större mängd energi som går åt till själva framställningsprocessen.

Sammantaget summeras det beräknade skattebortfallet för energi- och koldioxidskatt på etanol och biodiesel för 2013 bli 3 395 miljoner eller 3,4 miljarder kronor. Med detta sagt ska det hållas i minnet att regeringen aviserat en höjning av inblandningen i det låginblandade bränslet genom en kvotplikt som gör inblandningen tvingande. I detta scenario blir det sammantagna skattebortfallet för energi- och koldioxidskatt för etanol och biodiesel 4 461 miljoner eller 4,5 miljarder kronor. Det är möjligen rimligt att ha en lägre koldioxidskatt på biodrivmedlen, men att helt befria dem från såväl koldioxid- som energiskatt gentemot andra energislag är orimligt, då de tveklöst har ett nettoutsläpp av koldioxid.

Riksrevisionen har granskat i vilken utsträckning och till vilka kostnader skattebefrielsen av biodrivmedel bidrar till att uppnå klimatmålen (redovisat i rapporten Biodrivmedel för bättre klimat – Hur används skattebefrielsen?). Riksrevisionens slutsats är att en fullständig skattebefrielse för biodrivmedel är en relativt dyr åtgärd för att minska utsläppen av växthusgaser. Vidare framhåller Riksrevisionen att en skattebefrielse kan medföra flera effekter som till en del kan motverka de ursprungliga intentionerna.

Detta bör ges regeringen till känna.

28. Strategier för renare luft, punkt 24 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lofstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13: MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Den 4 maj 2012 tecknades ett nytt avtal med FN:s luftvårskonvention. Avtalet som brukar kallas Göteborgskonventionen efter det första under-tecknandet i Göteborg 1999 innebär att Sverige måste minska sina utsläpp av svaveldioxid (SO₂) med 22 procent, kväveoxid (NO_x) med 36 procent, ammoniak (NH₃) med 15 procent, flyktiga organiska ämnen (VOC) med 25 procent och små partiklar (PM 2,5) med 19 procent till 2020 jämfört med 2005. En sammanvägd strategi behöver tas fram med styrmedel och åtgärder för att nå målen. Tiden är knapp och åtgärderna måste fram snabbt.

Enligt FN:s luftvårskonvention ska Sverige minska utsläppen av kväveoxider med 36 procent till 2020 jämfört med 2005. För att klara detta krävs nya styrmedel, anser vi. Utsläppen kommer främst från dieselfordon men också från värmeproduktion. I strategin för effektivare energianvänd-

ning och transporter (EET-strategin) föreslog Naturvårdsverket och trafikverken (Vägverket och Banverket) att avgiften på kväveoxider som i dag är 50 kr/kg ska höjas till 60 kr/kg. Naturvårdsverket har visat att kväveoxidavgiften är ett effektivt miljöstyrmiddel. Vi föreslår att avgiften höjs enligt Naturvårdsverkets förslag som en första åtgärd för att nå målet i FN-konventionen. Avgiften återbetalas till verksamheterna enligt ett system där en anläggning med låga utsläpp i förhållande till sin energiproduktion gynnas. I EET-strategin föreslogs också att avgiften skulle breddas enligt ett tidigare förslag från 2005. Vi menar att det är nödvändigt att lyfta fram Naturvårdsverkets förslag om breddning av kväveoxidavgiften och att regeringen ska utreda möjligheten att genomföra det och ta fram en konsekvensanalys av förslaget.

I några städer har dubbdäcksförbud införts på enskilda gator i syfte att minska halten av farliga partiklar. Men det behövs fler styrmedel för att minska den försämrade luftkvalitet som farliga partiklar orsakar. Det finns flera möjliga lösningar för att minska användningen av dubbdäck i storstäderna. Vi menar att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska luftföroreningarna av partiklar i våra städer. Diesebilarnas partikelfilter stoppar i dag de större partiklarna men de mindre orsakar fortfarande skada. Satsningen på biogas har gjort att många taxibilar och bussar i storstäderna i dag drivs med fordonsgas, vilken inte orsakar partikelutsläpp. Därför är det viktigt att säkerställa en ökad produktion av biogas.

Detta bör ges regeringen till känna.

29. Strategi för att minska försurning, punkt 25 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6.

Ställningstagande

Försurningen av sjöar och vattendrag orsakas främst av nedfall av svavel- och kväveföreningar. Svavlet kommer främst från förbränning av fossila bränslen, kväveoxiderna från transporter, främst dieselförbränning i båtar och vägfordon. Utsläpp från sjöfarten är den enskilt största källan till försurning i Sverige. Tydliga åtgärder behövs för att minska koldioxidutsläppen och utsläpp av svavel, kvävedioxid och partiklar från sjöfarten. Vi

socialdemokrater tror att det går att hitta en långsiktig lösning på frågan där både basindustrins konkurrensvillkor och miljökraven går att förena. Sjöfarten måste fortsätta minska sina svavelutsläpp precis som andra branscher, men det måste ske genom att samma krav ställs på samtliga fartyg. Vidare är det av stor vikt att EU, ensamt eller tillsammans med IMO, tar initiativ till ett globalt system med handel med utsläppsrätter för sjöfarten. Utsläppshandeln kan bli ett viktigt verktyg i arbetet med att minska sjöfartens klimatpåverkan. Naturvårdsverket menar att för att få till stånd ytterligare utsläppsbegränsningar i EU krävs ett strategiskt aktivt arbete. Vi anser att regeringen ska ta fram en plan för en sådan aktiv strategi. Naturvårdsverket arbetar med ett underlag till en sådan strategi. Detta bör ges regeringen till känna.

30. Aktivare tillsyn av åtgärdsprogram, punkt 26 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:T408 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

Åtgärdsprogrammen för de kommuner som i dag överskrider luftkvalitetsnormerna skulle kunna vara ett mycket viktigt verktyg. Det kräver dock en mer aktiv tillsyn av att åtgärder i åtgärdsprogram verkligen genomförs. Detta bör ges regeringen till känna.

31. Regelbunden översyn av åtgärdsprogram, punkt 27 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:T408 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Ställningstagande

När normerna inte klaras bör åtgärdsprogrammen också kunna ses över oftare än i dag – ”vid behov eller senast vart sjätte år”, vilket är vad som anges i 5 kap. 6 § miljöbalken – så att de verkligen är aktuella. Naturvårdsverket bör ges en starkare och aktivare roll för att initiera en översyn av ett åtgärdsprogram. På sikt, när kommunerna fått bättre styrmedel, bör regeringen kunna vidta åtgärder mot kommuner som inte följer åtgärder i åtgärdsprogrammet. Detta bör ges regeringen till känna.

32. Montrealprotokollet, punkt 28 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 19.

Ställningstagande

Miljömålet Skyddande ozonskikt är ett av två mål som Naturvårdsverket i sin fördjupade utvärdering bedömer kan nås med nuvarande styrmedel. Viktigt här är dock att det positiva arbete som Sverige bedrivit fortsätter. Förhandlingarna inom Montrealprotokollet bör fortsätta, och Sverige bör även fortsättningsvis ha en aktiv roll. Även om utvecklingen är positiv finns det några oroande tecken. Utsläppen av lustgas (N₂O) som också är kraftigt klimatpåverkande ökar. Så kallade HCFC-gaser (klorfluorkolväten) produceras fortfarande i utvecklingsländerna. Utsläppen av HCFC-gaser har ökat mer än förväntat, och 2007 beslutades inom ramen för Montrealprotokollet att fasa ut dessa i industriländerna till 2015 och i utvecklingsländerna till 2020. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Hållbara biodrivmedel, punkt 23 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

För att kunna fasa ut fossila bränslen i transportsektorn kommer biodrivmedel att behöva spela en roll. Det är dock viktigt att dessa biodrivmedel sammantaget minskar klimatpåverkan jämfört med fossila bränslen, och att de inte leder till ohållbara sociala eller ekologiska konsekvenser.

De hållbarhetskriterier som har tagits fram på EU-nivå behöver skärpas, både vad gäller kraven på direkt klimatnytta och genom att inkludera effekter av indirekt förändring av markanvändning. Därutöver behöver politiken tydligare göra skillnad mellan drivmedel med olika klimatnytta.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyyri Niemi (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (SD)

Josef Fransson (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt det motionsförslag som finns upptaget i bilaga 3. Då det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 29 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Sk419 av Siv Holma m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra de åtgärder som lyfts fram för att skapa hållbara drivmedel.

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inför klimatmötet i Doha (COP 18) och dess efterföljare kräver ett nytt globalt klimatmål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige verkar för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande klimatavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2050.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges köp av utsläppskrediter via CDM (Clean Development Mechanism) för att uppnå det nationella klimatmålet ska upphöra.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska driva kravet att EU höjer sitt klimatmål till 30 procent till 2020.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att internationella klimatavtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör leva upp till EU-direktivet om utsläppshandeln och öronmärka auktioneringsintäkterna till klimatåtgärder i enlighet med direktivet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att en internationell granskning gör en noggrann utvärdering av CDM.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera i alla internationella forum för att subventioner till olja och andra fossila energislag fasas ut.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i klimatförhandlingar verkar för att ett fondbaserat system för REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation) utvecklas.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör införa en statlig klimatbudget som läggs utifrån de klimatpolitiska målen.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige med omedelbar verkan beslutar att överskottet av utsläppsrätter annulleras.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta ett nationellt mål om en minskad köttkonsumtion.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även foga rapporter om de konsumtionsbaserade utsläppen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konsumtionsperspektivet bör få en central betydelse i Naturvårdsverkets uppdrag Färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige.

2012/13:T408 av Helena Leander m.fl. (MP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktivare tillsyn av att åtgärder i åtgärdsprogram genomförs.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelbunden översyn av åtgärdsprogram när normerna inte klaras.

2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s kommande krav om koldioxidutsläpp från personbilar.

2012/13:T505 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande i EU och andra internationella forum för att begränsningar av flygets utsläpp ska föras in i ett globalt klimatavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att flygets handel med utsläppsrätter ska utgöra en egen "bubbla".

2012/13: MJ222 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nationell klimatanpassningsstrategi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett fördjupat nordiskt samarbete kring klimatanpassningsstrategier.

2012/13: MJ236 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur den svenska animalieproduktionen i ökad utsträckning kan baseras på klimateffektiva och hållbara proteinfodermedel.

2012/13: MJ281 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur ett system med utsläppstak för koldioxid och medborgarutdelning skulle kunna utformas i Sverige.

2012/13: MJ318 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till inrättandet av en global klimatombudsman.

2012/13: MJ334 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning av möjligheterna att undanta industrianläggningar som har en mindre installerad effekt än 20 MW och är anslutna till fjärrvärmenätet från systemet med utsläppsrätter.

2012/13: MJ374 av Kent Härstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i såväl folkhälso- som miljöförbättrande syfte ta initiativ till en minskad köttkonsumtion på sjukhus och skolor.

2012/13: MJ404 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mål om minskad klimatbelastning från köttkonsumtionen med minst 25 procent till 2020.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mål om minskad köttkonsumtion med minst 25 procent till 2020.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt statliga verksamheter att minska köttkonsumtionen med minst 25 procent till 2020.

2012/13: MJ409 av Josef Fransson (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se möjligheter och nivåer för att ge producenter av biogödsel stöd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omprövning av begränsningen att endast tre parter kan samverka om en rötningsanläggning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning om potentialen i att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång.

2012/13: MJ410 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att implementera LULUCF som en integrerad del i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod.

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att om undertecknarna av Kyotoprotokollet får möjlighet att ta med sig överskottet till nästa åtagandeperiod så bör Sverige annullera sina krediter omgående för att säkerställa att alla klimatansträngningar som gjorts i Sverige sedan 1990 inte blir förgäves.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att EU tar på sig utsläppsminskningar med 30 procent till 2020 jämfört med 1990 och antar den färdplan mot ett utsläppssnålt samhälle 2050 som kommissionen har lagt fram.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att det globala samarbetet inom klimatområdet stärks.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges åtagande för den gröna fonden (The Green Climate Fund).
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Arktis.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör rapportera till riksdagen vilken utsläppsnivå 1990 som dagens utsläpp ska jämföras med för att bedöma måluppfyllelsen för riksdagens klimatmål för 2020.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med sektorsvisa klimatmål till 2050 där också trafiken innefattas som en sektor; dessa sektorsvisa klimatmål bör också innehålla delmål vid t.ex. 2030.
11. Riksdagen beslutar om ett nytt klimatmål för 2050 som innebär: ”År 2050 är Sverige fritt från fossila bränslen. Utsläppen av växthusgaser har minskat med minst 90 procent jämfört med 1990” och därmed upphäva det tidigare klimatmålet för 2050.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utarbeta en långsiktig plan och ett regelverk för klimatpolitiken för att staka ut en hållbar väg mot 2050-målet med förutsättningar för bred enighet i riksdagen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om naturgas- och biogasutvecklingen.

2012/13: MJ430 av Josef Fransson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att kraftigt sänka ambitionerna när det gäller biobränslen av typen etanol och biodiesel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sträva efter att följa ett EU-genomsnitt i fråga om användning av etanol och biodiesel i de fall det är tvingande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte införa kvotplikt med 10 respektive 7 procent låginblandning av etanol respektive biodiesel.

2012/13: MJ449 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av konkreta åtgärder för att säkra användandet av biodrivmedel med hög klimatprestanda.

2012/13: MJ455 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en sammanvägd strategi med styrmedel och åtgärder för att nå de nya åtagandena i FN:s luftvårdskonvention.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska luftföroreningarna med partiklar i städerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att genomföra en breddning av kväveoxidavgiften enligt Naturvårdsverkets förslag samt ta fram en konsekvensanalys av förslaget.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja den befintliga avgiften på kväveoxid till 60 kronor per kilo i enlighet med Naturvårdsverkets förslag.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen, i syfte att klara miljömålet Bara naturlig försurning, bör ta fram en aktiv plan för ett strategiskt arbete inom EU för ytterligare utsläppsbegränsningar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis ska inta en aktiv roll i de internationella förhandlingarna om minskade ozonpåverkande utsläpp inom ramen för Montrealprotokollet.

2012/13: MJ481 av Åsa Romson m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med ett förslag till utformning av ett klimatpolitiskt ramverk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om användning av s.k. sänkor i redovisningen av utsläpp av växthusgaser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade insatser för att minska tilldelningen av utsläppsrätter inom EU.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges finansiella ansvar för globala utsläppsreduktioner.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om målen för utsläpp av växthusgaser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om exploatering av fossila bränslen.

2012/13: MJ485 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Greenhouse Development Rights bör utgöra en utgångspunkt för den svenska klimatpolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatinvesteringar i utvecklingsländer i enlighet med internationella åtaganden ska göras med additionella medel, utöver Sveriges officiella bistånd om 1 procent av BNI.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt verka för innovativa finansieringsmekanismer som kan skapa resurser för klimatinvesteringar i utvecklingsländer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt stödja Gröna fondens uppbyggnad som en framtida huvudsaklig kanal för framtida klimatfinansiering i utvecklingsländer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärdera effektiviteten och miljöeffekterna av Sveriges deltagande i CDM.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges eventuella deltagande i och användande av CDM lever upp till s.k. Gold Standard och Sveriges politik för global utveckling.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de utsläppsrätter som erhålls genom deltagande i CDM inte ska räknas av mot de svenska klimatmålen.

2012/13: N405 av Lise Nordin m.fl. (MP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatinvesteringsstöd för produktion, distribution och uppgradering till fordonsdrivmedel.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 29

Motion	Motionärer	Yrkanden
29. Motioner som bereds förenklat		
2012/13:U327	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	1, 2, 5, 8, 12, 17, 18, 24 och 30
2012/13:T505	Annika Lillemets m.fl. (MP)	2 och 3
2012/13:MJ222	Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S)	1
2012/13:MJ236	Otto von Arnold (KD)	
2012/13:MJ281	Annika Lillemets m.fl. (MP)	
2012/13:MJ318	Jan Lindholm (MP)	
2012/13:MJ404	Helena Leander m.fl. (MP)	2 och 3
2012/13:MJ409	Josef Fransson (SD)	6
2012/13:MJ424	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	10
2012/13:MJ481	Åsa Romson m.fl. (MP)	5 i denna del
2012/13:MJ485	Helena Leander m.fl. (MP)	6 och 8
2012/13:N405	Lise Nordin m.fl. (MP)	8